

tradendi prima e[st]a incipientibus dilegat offitium. Sibi uero p[er]fectorum m[us]t[ri]uctioes reseruat.

Inter cetera quoq[ue] suarum eruditionum studia ne illud quidem obmisit origenes p[er]secrari et addiscere etiam hebreæ lingue uirtutem ut agnosceret uel ea que a iudeis hebraicis l[ite]ris leguntur qualia sint uel cet[er]u[m] interpretum qui p[ro]ter lxx^a interpretati fuerant q[ui]ta esset editionu[m] diuersitas ita ut p[ro]ter illas q[ui] in usu sunt eagule uel simachi uel theodotomis mueniret etiam alias in absconditis ac secretis latentes. In quibus nec no[m]i[n]a quidem interpretum reperit scripta. hoc solum dicit de eis q[uod] aliam quidem in adio litore apud m[er]copolim aliam in ierico atq[ue] alias in alijs reperit locis unde et illos famolissimos codices primus ip[s]e composuit. In quibus p[er]singulas colomellas eregione sepatim opus m[us]t[ri]ptis uniuersu[m]q[ue] descripsit ita ut p[ri]mo omniu[m] ip[s]a hebreæ uerba hebraicis l[ite]ris ponet. Sec[un]do in loco p[er] ordinem grecis l[ite]ris eregione hebra uerba describeret. Tertiam eagule editionem subiungeret. Quartam simachi. Quinta lxx^a interpretum que ma[n]u est. Sexta theodotionis collocaret. Et ip[s]e huiusmodi compositiones etiam ip[s]a no[m]i[n]auit. Etiam i sex simplici ordine scripta. In psalterio autem et alijs non nullis interserit aliqua etia[m] de ceteris illis editionibus. Quas q[ui]n sine no[m]i[n]e auctoru[m]

reperat sextam et septimam editios notauit.

Sciendum tñ est qd ex illis ipis interpretibus Symachus ebioneus fuit. que est heresis asserens apm de ioseph et maria natum hoies purum fuisse. et lege riu iudaico esse seruada. Sicut iam et supio memorauimus. Sed et comentarios quosdam Symachus ipse colēp sit in quibus conatur de eū fm matheū auctoritatem sue hereseos confirmare. Hīpe origenes. cum inēptationē ipis Symaci scribit le apud uulianū quendam repisse qui se dicēt hos libros ab ipō Symaco suscepisse.

In hys et ambrosius quidam uir genere et uis satis clarus cum ualentini dogmatis Reptator exisset fm ueritate catholice fidei ab origine couictus et tamq̄ ueri lumis splendore radiatus. relictis errorū tenebris. ad ecce se catholice lucem splendoreq̄ couertit. Sed et alij plures eruditi uiri in scia hārum ad modum nobiles. cum de origine gloriosissima pomem locum celebraretur. omnis certatim confluebant ad eum. uel ob certamia comouēda uel quibus rector merat mentis fma ad audiendam tenendamq̄ uirtutem. Innumeri etiam ab hereticis uehementes conuicti pēu et penitentes ab errore cessabant. phoy quoq̄ opmatissimi quicq̄ et qui in summo noie habebantur tam in mris eum quā in suis mōm.

27

incompabilem fatebantur. Erat namq; u mos
 iste. ut si quos morum adolescentulor; inge-
 osos uideret et lectioni satis deditos traderet
 eis etiam ea quibus phi uelud plurimis eleme-
 tis discetes imbuere solent. Id est uel geome-
 trie ptes uel arismetice discipline et si qua alia
 ad instructionem ptinent disputandi. Si qm
 ergo necessitas poposcisset. ut aliqua de libris
 phorum explanaret. etia ab ipis eruditissimis
 in illa disciplina uiris cum tanta admira-
 tione audiebatur ut sumus apud illos et qsi u-
 nus ex ueteribus et primis illis auctoribus
 phus hretur. Multos etiam ydeotas et impitof
 ad discendum cohortabatur. dicens non pa-
 rum ad intelligentiam scripturaru emolu-
 menti eis conferre si aut in liberalibus lris
 aut etiam in phicis exercerentur. Dicebat n-
 hanc nram ueram esse phiam cuius ptes
 illa grecorum que uera no est phia pcepisse
 Non ergo agebat idcirco debere ptes suas omi-
 ttere ueritatem qui eas sibi pueniens fallitas
 uindicasset. Deniq; existunt testes studio-
 eu; plurimi etiam apud phos quoru nonul-
 li libros suos ad ipm scribebant. alij aute iudi-
 tio eius comprobandos descrebant. Deniq; &
 ille qui apud syeciliam aduersum nos libros a-
 sepit porphirius quibus diuina uolumina
 eminantur cu ad explanatores eoru uenisset
 nec inueniret aliquid in comentarijs origenis
 cui culpam possit adscribere ad conuicia et male

dicta se uertit et maculas ei infigit omni apud
nos laude dignissimas. In quibusdam quidem
uera dicendo in quibusdam autem more suo
falsa configendo. Et nunc quidem cum taquam
p̄m̄ innotatum nunc uero tamquam x̄an̄i notat. Audi
denique quibus de eo uerbis p̄sequitur. Adherent
inquit de x̄anis loquens ineptus iudaicarum sep̄
turarum. In quibus cum absolutio uel explana
tio nulla sit ad quasdam se narrationes incongru
as inconuenienterque conuertunt que non tamen expla
nationi sunt hijs que obscura sunt. quā laudem
plausuque differentibus conferant. Nam ea que
moyses agrestis et simplici sermone conscripsit
diuinitus sancita et figuris atque emigmatibus
obscure confirmant atque in gentibus repleta ma
gisterijs inflati mente ac turbidi obturbato in
semetipsis ueris humane iudicio sacramenta putant
in quibus impitius et agrestis scriptor explica
re non ualet. Et post aliquanta iterum dicit. Hu
ius autem absurde expositionis initium proce
dit a uiro quem etiam adhuc ego cum essem
ualde puulus iudi arcem totius auditionis
tenentem. Sic ex his que posteritatis memori
am tradidit uoluminibus comprobatur. Origenes
hic est cuius ingens gloria inter eorum magistros
habetur. hic namque auditor amonij fuit. qui
ma inter p̄hos predecessores nostros tenuit. Sed
origenes quantum quidem ad eruditionem
p̄tinet hanc totum pene in semetipsum transf
udit magisterium. Quantum uero ad uite rectam e

lineam et sanū, ppositum spectat doctori cōn-
 rium iter habuit. Ammonius uero cū x̄anus
 fuisse a puulo ex x̄anis parentibus gentis post-
 quam ad etatem sapiendi uentum est. et phie
 ianiam contigit continuo ad legiptimū uite
 se contulit cursum. Origenes e contrario cum es-
 set paganus et gentilibus. i grecorum studijs eru-
 ditus ad ritum religionis barbarorū declinauit
 Quo se conferens omne preclarum illud ingenū phi-
 cis lris ex politum. uitiauit atq; corrupit dū
 uitam quidem tamq̄ x̄anus et impius agit. doc-
 trine uero et eruditionis grecorū pfulgidum
 lumen ineptis et fabulosis narrationibus occu-
 pauit. Assecutus quippe fuerat oīa plonis septa.
 secreta. Inlūutus fuerat in libris numerij et
 chronij. et appollophanis. ac longini sed et mo-
 derati atq; in chomathi. In pitagoricis uero
 sumorū uiuorū non eum latuere cōmetarij.
 At tigit etiam ceremonis stoici et cornuti uolu-
 mia. ex quibus omnibus secreta quecūq; et mysti-
 ca apud grecos hntur assumens ritibus barba-
 ro et supstitionibus iudaicis coaptauit. ac pho-
 rum glam ad dogmata extna et pegrina cōuer-
 tit. H porphirius in tertio libro contra x̄anos
 scribit. in uno uera in altero fallā cōmemo-
 rans. Nam de studijs et ingenij potentia sup-
 dicti uiri aut pcul quā se habet ueritas retu-
 lit. Q uero de supstitione gentili ad xp̄iano-
 rum cultum cōmemorat eū esse translatum
 et amonium. a x̄anis ad errores paganorū

dilapsum manifestissime sefellit. Origenem quippe
fides et disciplina xpi abauis atq; attauis ser-
uabatur. Nam de pre mte paulo an retulim⁹
A mmonius uero fidem xpi. quos etiam inter-
phyca studia. integram illibatamq; seruaue-
rit quoadulq; ultimos uite spe exalaret. Tes-
tes sunt libri eius. qui etiam nunc hntur. lucu-
lentissime de nra religione conscripti. Et pcpue
uolumen illud qd' de moyse atq; iosue conso-
nantia scripsit. Sed et multa alia pclara eius
opuscula que a studiosis quibusq; pmagnifi-
ca hntur. hec autem diximus etiam imico-
rum testimonijs probare cupientes. qua mra
et apud ipos habita sit. origenis eruditio
uel doctrina. Ipe uero de se rridens quibus-
dam qui ei p huiusmodi studijs obiecta-
bant ita scribit. Cum uero ad uerbi dei mestu-
dia conuertissem et fama de nobis celebrior
haberetur atq; ob id nonnulli phoru uel ad p-
contandum uel ad obfistendum adue nost
congrredi conuenirent. hereticoru q; quam-
plimi ad impugnandos nos excitarentur.
uisum michi est uel phoru uel hereticorum
dogmata diligentius pscrutari. ne ad con-
uincendos eos si ignorare que apud ipos fut
impartior inuenire. hoc autem facimus ex-
plum sequetes poris nri aplici uini pantheni
qui in grecorum studijs et phie eruditionibus
qua maxime effloruit. Sed et etacle que
nunc apud alexandriam cathedra plbrj

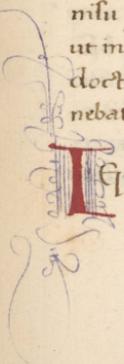
21
 adornat. Quem ego apud mgin phorū repi.
 illis studijs aliquot iam annis opam dantem.
 prius q̄ ego om̄io uolui incipe. In tm̄i autē nich̄
 ex hoc supradicto uiro obtrectationis exortū ē.
 ut etiam cōm̄ habitum quem prius gesserat
 deponens ph̄yca. assumeret indumenta quibus
 usq̄ ad p̄ns uti non desistit. Libros quoq̄ pho-
 rum legere et in hijs exerceri. p̄uicibus nuq̄m
 cessat. Nec ip̄e pro se querulus quibuldam
 scribit. P̄idem uero tempus cum apud alex-
 andriam in uerbi dei studijs exerceretur. Ade-
 uir quidam militaris. epl̄as ei et demetrio
 ep̄o. sed et p̄fco tunc egypti adhuc et arabie
 deferens cum om̄i uelocitate et instantia ori-
 genem usq̄ illo opantis emitti ut sibi de fide
 xp̄i quam p̄ eum clarissime p̄dicari frequēs
 nūctiabat fama discurreret. A quibus exorta-
 tus abiit. et docuit. crediderunt. redijt. Post
 aliquotum uero t̄p̄e apud alexandriam bello
 civili exorto alius ab alio ip̄e ad palestine p̄-
 tes secessit. et apud cesaream morabatur. Vbi
 et disputandi in eccl̄ia atq̄ interpretandi sc̄pt̄al̄
 diuinas. ei ab ep̄is inuigebatur. ostiū. Et qui-
 dem p̄sp̄iterij sui ord̄matione collata sic relatiū
 inuenimus in epl̄a alexandri rescribentis de-
 metrio post multum t̄p̄us h̄ ip̄a culpanti. Sc̄-
 bit autem hoc modo. Q̄ at̄ addidisti in l̄ris
 tuis q̄ nuq̄ auditum. nec aln̄ f̄m̄ sit. ut p̄nti-
 bus ep̄is layci disputent. nescio quā ob cām
 tam aptum mendatum. asserere uolueris. cū

consuetudo erijt ut sicubi inueniantur qui
possint etiam fr̄es instruere in ecclia et con-
solari pplm ad tractandum semp a sc̄is epis
inuitentur. Sic euelpius a fr̄e n̄ro neone ap^d
larandos. Et paulinus a cello. apud yconiū
et apud sumandam. theodorus ab artico
Non autem dubium est q̄ et alij pplmi in a-
lijs locis si qui sunt qui s̄n̄ possunt opus
dei in uerbo et doctrina competenter expl̄e
ad hoc ip̄m a sc̄is epis inuitentur. Sed hec
postmodum gesta sunt. Cum uero rursum
demetrius has misit ad eum p̄ electos uiros
dyaconos ecclie alexandriam redire et cons-
ueto opi insistere om̄i cum affectione de-
pescens

Solent autem p̄ idem tempus pplmi
sacratissimi in ecclesijs uiri quorū epl̄as
quas ad se inuicem dabant repimus in iero-
solimorum bibliotheca. ad nos uel̄ seruatas
quas construxerat uir eruditissimus de quo
superius memorauimus alexander loci ip̄is
ep̄s. Unde et nos ut fateamur qd̄ uerū est
totius huius op̄is n̄ri et hystorie conscribende
materiam sumplimus. Erat ergo inter cet̄os
berillus sc̄ptorum p̄cipuus qui et ip̄e diuer-
sa opuscula dereliquit. Ep̄e hic fuit
apud boltram arabie urbem maximā. Erat
nichilom̄io et ypolitus. qui et ip̄e aliquatā
scripta dereliquit ep̄s. Venit nichilominus

21

ad nos gai cuiusdam viri dilectissimi disputa-
 tio aduersum proculum catafrigam hita in
 urbe roma pntē epō zephirino. Qui cum argu-
 eret catafrigam q̄ nouas sibi quasdam septāe
 p̄sumeret ip̄e inter cetera pauli apli xiiij. esse
 epl̄as asserit. eam que ad hebreos scripta ē
 non cōmemorans. Que etiā nūc apud lati-
 nos putatur non esse apli pauli. Cum an-
 tonino septē annis et sex mēibus imperio cō-
 sumato macrinus succedit. Qui cum post ānū
 fuisset defunctus. Alius antoninus regni roma-
 ni suscepit principatum. Cuius primo imperij
 anno ep̄s urbis rome zephirinus diem obiit.
 xviii. annis sacerdotali factus officio post hūc
 calyptus sacerdotum suscepit. Quo quīq̄ ā-
 nis amiristrato post suum finem sedem religit
 urbano. Post antoninum uero romanū imperi-
 um quod ip̄e .iiii. solis annis tenuerat. alexand̄r
 suscepit. Tunc etiā alelepiade apud antiochiā
 defuncto philetus in ep̄atum succedit. Alexā-
 dri uero impatoris m̄r. māmea noīe. de raris
 religiola femia cum de origine fama magnifica
 ubiq̄ et celebris h̄retur. ita ut ne principum qui-
 dem lateret aures. comperta opinione iūri sumo-
 n̄si gestue cepit. quatenus sibi eius p̄ntia fiet.
 ut in lris. in sermone. in fide. in prudentia oīq̄
 doctrina quam cunctis in amiratione esse cer-
 nebat. p̄ semetip̄am sumeret documenta.

Igitur antiochiam ubi p̄ idem ip̄e degebat.

missis militariibus uiris cum omni honore et sup-
plicatione ad se tamq̄ diuinū uerbi interpretem
famulūq̄ dei orat uenire. Quo cum uenisset et
quintum oportebat opus expleisset ac temporis om-
nibus rite partibus que ad uerbum dei et gloriā dñi
spectant. stabilesq̄ ac firmos in fide quos instrux-
erat de uelinq̄uens. p̄ntia quā fama longe cla-
rior fuit ad p̄prias scolas alexandriam re-
dijt

In illis diebus ypolitus de quo paulo ante
memorauimus inter cetera scripta sua li-
bellum de pascha scriptum edidit. In quo cū
descriptionem quandam t̄pm faceret de xiii
annorū circulo qui in pasce rōe obseruari solet
nescio quam supputationem secutus. uniuersa
t̄pa mira p̄mit alexandri impatoris aūi
concludit. Sed et alij libelli eius. p̄ueniunt
ad nos. in exemerum et enea que post exeme-
rum scripta sunt. Et cōt̄ martionem. Et i can-
tica canticorum. Et in p̄tem quandam ezech-
ielis p̄phe. et contra om̄s hereses. Sed et alia
apud alios opuscula eius inueniri certum est.
Et illo t̄pe etiam origenes conscribendi cōmen-
tarios in scripturas sc̄as initium sumit. com-
pellente se ambrosio et multa vi precum obse-
cationūq̄ cogente. Quippe ambrosius tantū
studij adhibuit. ut oīa que in h̄opus essent
necessaria. affatim atq̄ affluenter pr̄beret.
Notarios septem adhibuit. qui ei in cellabili

astarent quicq; sibi inuicem illo pene in desinent
 die tante succederent scriptores quoq; alios
 tantos. Sed et puellas ad pme ciuitas in sci
 bendo cotidie nro in hoc ipm uocare fecit. Omib;
 quoq; extrinsecus nris abundantissime ministra
 tis cotidianum de illo opus dei uidentus et
 religiosus compullos exigebat. Sed et ipse ex se
 mgens studium in eruditione uerbi dei adhi
 bebatur unde maxie dignus uidebatur cui is
 tud impenderetur officij et cui q; quid archa
 num et absconditum in sacris hris tectū e
 panderetur.

T Nterea urbanus in urbe roma octo anis
 administrato sacerdotio pontiano sedem re
 liquit. Post phyletun autem apud anthioch
 iam zebennus eccliam suscepit. Quo in tpe
 origenes rogatus est ab ecclis que sunt apud
 anthiochiam ut illo usq; p conuincendis he
 ticus qui inibi liberius conualuerant puen
 ret. Quo cum pgeret et iter necessario ageret
 p palestnam p sbr apud cesaream ab illius
 puintie epis ordinauit. p h autē q; aduersu
 eum in hūanus liuor accendit et uultu
 pro defensione eius que gesserint hij qui eccle
 sias psidebant qntaq; alia pro eo q; in pdi
 catione uerbi dei satis clare effloruerat mo
 te sunt ppiam quidem singula queq; hysto
 riam requirunt. Tamen et nos in toto li
 bro tres apologias ex pte quadam pstruimus

unde facilius agnoscere potest qui scire desiderat
Interea iugi et continuato labore in explanati
one diuinorum uoluminū persistebat siue alex
andrie siue apud cesaream positus. sicut ex
ipsis eius commentarijs indicatur. Exponens
sane primum psalmum designat etiam ipse q
sit canon ueteris testamenti hoc modo scribes
Non est ignorandū inquit uiginti duos esse li
bros in canone ueteris testamenti sic hebrei c
dunt scilicet nūm. scilicet elorū que apud ipsos hēnt
Et paulo post addit. Hij sunt autem xxiij. li
bri. Genesis. Exodus. Leuiticus. Numerus.
Deuteronomiū. Ihu naue. Iudicum. regnorū
primus et secundus. Unus liber est apud illos
quem notant samuel. Item tertius et quartus
unus est apud ipsos. quem appellant regnū
dauid. Et palipomenon primus et secundus
in uno hēntur quem dicunt sermōnes diez
Esdra primus et secundus in uno est. Item liber psal
morum. Salōm. puerba. et alius eccliaestes
Et tertius eiusdem cantica canticorū. Sed x
xii. prophetarum unus est liber. ysaias. ppha. Ie
mias. Ezechiel. Daniel. iob. hester. In hys cō
cludunt canonem uoluminū diuinorū. Mach
abeorum uero libros extrinsecus hēnt. De no
ui autem testamenti canone. In primo libro
commentariorū euangelij. scdm matheum h
modo scribitur. Et traditione inquit didici
de. in euangelijs que h sola absqz ulla cō
traditione suscipi debent in omnibus q sub ce

lo sunt ecclijs dei. Ita etem tradiderunt pres
 qz pmo om̄ scriptum sit euangelium a matho
 qui aliquñ fuerat publicanus hebraicis litteris
 et traditum hjs qui ex circūcisione crederent.
 Scdm̄ uero scriptum esse a marco iuxta ea que
 sibi tradiderat petrus. De quo in epla sua com
 memorat dicens. Saluat uos filius meus mar
 cus. Tertiu esse fm̄ lucam. qd paulus ap̄lus col
 laudat tamq̄ hjs qui ex gentibus crederent
 septim. Sup̄ oia uero esse eū ioh̄is. De ap̄licis
 quoqz h̄is ita dicit. Is uero qui ydoneus f̄cus
 est minister noui testamenti. nō h̄a f̄ spū pau
 lum dico qui repleuit eū ab ierusalē in circu
 ita usqz ad ylinicum. nec ad om̄s ecclias q̄
 docuerat scripsit. Sed. xiii. solas epistolas
 et in ip̄is pl̄es breuissimas sc̄psit. qm̄uis et non
 nulli de ea que ad hebreos scripta est dubita
 uerint pro eo qz non uideatur in ea seruari eius
 illa s̄na qm̄ de se ip̄e pronūciat dicens se imp̄tū
 esse sermone. Sed ego dico sic michi a maiorib̄
 traditum est. quia manifestissime pauli est. Et
 semper om̄s antiqui maiores n̄r̄ ita eam ut
 pauli eplam̄ susceperunt. Si uero ut regras
 a me p̄ quem sit sermo compositus. pro certo
 quidem deus uidet. Opinio tñ que ad nos
 usqz puenit huiusmodi est. A quibusdam
 dicebatur qz clemens ap̄lorū discipulus. et
 ep̄c urbis rome greco eam sermone. nō tñ senti
 bus expoluerit. alij qz lucas qui euangelium
 sc̄psit. et actus ap̄lorū. Petrus uero super

quem xpi fundatur ecclia duas tñmō eplās
ſēpſit. Et quibul a nōnullis de ſcda dubitatur
Iohes quoq; qui ſupra pectus dñi recubuit
poſt euangelium ſcribit et apocalipſim. In q̄
tñ reticere uſſus eſt. q̄ ſeptem tonitruorum lo
cute ſint uoces. Scripſit autem et tres eplās. In
quibus due p̄ breues. De quibus et apud quol
dam dubia ſmā eſt. De hijs quidē talia

INterea decimus erat annus ſupradicti p̄
cipis romanoꝝ in quo origenes ex alexan
dria profugus ceſaream uenerat. et acle uni
ex diſcipulis probatiſſimo de quo ſuperius di
xi cathecoleos adiutorium delinquens. Non
multo autem poſt et denetrius ep̄c defunctus
eſt. Quadraginta tribus annis ep̄atum illius
ecclie miniſtrato. Cui ſuccedit ſupradcūs tra
das. Per idem tempus erat in ep̄is magnifici
ſimilianus capadocum gentis urbis ceſaree
hic tñ uenerationis erga origenem ſcū et
doctrinē grā habebat ut indefinenter eum
conſtringeret ſecum morari. Sed et ip̄e derelic
ta ecclia ad ip̄m p̄perabat et uebatur religio
ſa quadam uiciffitudine dum ip̄m modo ad
miſtrationem ſue ecclie illum euocaret mō
ip̄e ſuip̄ctus grā ad ip̄m p̄geret. et docenti
diebus ac noctibus affideret. Sed et alexan
der quem ieroſolimoꝝ ecclie p̄eſſe ſupra
docuimus et theotifeus qui apud ceſaream
gubernabat eccliam omne pene uite ſue t̄p̄e

ad audiendum eum mancipabant atq; ipi soli
diuinis septuris et ecclesiastica doctrina summa
magisterij concedebant

Alexandrio uero impatore post .xiiij. annos
principatus sui defuncto maximinus
relax succedit. Qui dum odio fertur adu'su
decessoris sua alexandri domū p'secutiones
comouit eccl'is. Ita tñ ut eos tñmo qui pplis
perant et doctrine puniri uiberet. uelud qui
cām ceteris huiuscemodi p'sualionis preberet
Tunc origenes librum de m'rio ad ambrosium
scribit. Qui cum ad plimos conuenisset taq;
neruis quibusdam ualidissimis stabili spō
te se ad confessionem xpi nois offerebant. Et
quo et maximus n'us extitit confessorum. tu
bus annis a maximino p'secutione comota.
In quibus finem p'secutionis fecit et uite.
Post quem gordianus imperium suscepit
Pontiano uero sex annis epatu functo urbis
rome succedit antherus. Qui cum mentem
unum non amplius ministrasset fabiano
sacerdotium dereliquit

Gradunt autem fabianum anthero defunc
to cum de agro reuertetur una cū ami
cis suis et uniuersus ecclie pplus, p' epō deli
gendo in unū coulet. atq; alius de alio ut
fieri solet in talibus conclamaret nec tam
uulgi snia certi aliquid obtineret. astitisse

etiam ipm inter cetos scire cupientem qui rei
eritus foret. Et subito p dei providentiam co
lumbam celitus lapsam figuram ferentem
illius que in sci spe ymaginem sup ihm de
scenderat apud iordanem supra caput as
tulisse fabiam. Ad qd spectaculum ora
cunctoru oculosq conulos et omis uelut uno
spu comotos hunc esse epatu dignu p dei
iuditiu decreuisse. Cumq continuo cathe
dre impositum et legitimo sacerdotio co
firmatum qd alij sup huius alij sup zepheri
ni noie gestum tradunt. Tunc etiam apud
anthochiam epo zebemno defuncto babilaf
ecclie suscepit principatum

A pud alexandriam uero cum heraclas
demetrio successisset auditoriu cathe
cedos qd ab origine susceptu tenuerat dio
nysio tradidit eo q et ipse unus et discipulis
esset origenis. Ipse autem cum apud celare
am moraretur innumeri ad eum non so
lum regionis ipis uiri sed et eprouincijs
procul positjs concurrebant et derelicta pa
tria ac pntibus sequebantur eum tanqua
uerbum dei docentem. In quibus fuit et ui
rosissimus theodorus ipse qui no longe
auram memoria nobilissimis in epis ap
pontum gregorius noiatu fide et uirtu
tibus atq scia p oia aplicus. Sed et eius
frater anthenodorus quos origenes ado

lescuntulos de auditorio rethoris retractos
 studia cōmū hārum in diuinam suāsit phi
 am cōmutare. Quiq; apud eum p̄ quē
 nium t̄pis uerbo dei opam dantes. in t̄m
 profectum diuine eruditionis atq; sc̄ie p̄
 uenerunt. t̄m q; uite merito. et morum
 cultu enituerunt ut ab hīs scolis eius in
 matura adhuc etate ad ep̄atus prouincie
 ponti sacerdotum uterq; raperentur.

Post idem tempus erat etiam affricanus
 lux in scriptores ecclesiasticos nobilis.
 huius eplam fertur ad originem sc̄ptam.
 obicientis ei uel p̄ponentis q̄ hystoria susane
 que in daniele est ficta uideatur. et aliena
 a sc̄ptura p̄phica. Cui origenes magnificentis
 sime rescribens asserit nequaquam uideorū
 cōmentis et fraudibus auscultandum. Sed
 hoc solum pro uero h̄ndum in scripturis di
 uinis q̄. lxx. interpretes t̄stulissent. qm̄ id
 esse solum q̄ a ueritate aplica confirmatū
 sit. Venerunt ad nos etiam alia supradicti
 scriptoris affricani opuscula et maxie cōni
 ca ualde diligenter studioseq; disposita.
 In quibus cōmemorat se alexandriam p̄pa
 re etacle opinione celeberrima prouocātū
 quem et in diuinis et in p̄hics studijs atq;
 om̄i grecorum doctrina instruatissimū
 fama loqueretur. Quēq; inibi ep̄atū offiti
 um suscepisse superius memorauimus. Ide

quoq; africanus scribit ad arillidem queda
de ea que uidetur euangeliorum dissonantia
et cum mathei et luce in gnōne xpi feratur
diuersa conscriptio. Vbi ostendit euidentis-
simam utriusq; consonantiam. sicut iam
in pmo libro huius opis edocuimus. p̄de
tempus origenes .xxx. comentariorum lib^s
in partem aliquam ysaie. pphe editis in
ezechielem .xx. et .v. athenas proficiscens co-
sumare se memorat. Vbi et quinq; libros in
cantica canticorum scribit alios autem quos
regressus ad celartam consumauit. Sed nuc
non est opus opuscula eius enumerare. que
pene innuabilia sunt. cum id in eo opere fe-
cerimus nisi bti panphili uitam descriptis
referantes qnta ab eo antiquorum septuorū
uoluntia et precipue origenis bibliotheca ce-
sariensi q̄ ipse p̄cipuo et nobili studio compo-
suit consecrata sunt. Si quis ergo nosse uult
qnta origenis uoluntia in manus nras uene-
unt. inde sumat indiculum.

Bisillus de quo paulo ante memorauimus
bostrene urbis arabie epus ecclesiasticam
docendi regulam uiolare conatus est. peg-
na quadam et aliena a ueritate docere cept
asserens dnm et saluatorem nrm neq; existi-
tisse ante carnis natiuitatem. neq; ppriam ha-
bere diuinitatis subsistentiam. sed hoc solum q
paterna deitas in eo habitaret. Pro quo qua

plurimi epi congregati dilceptiones cum
 eo non minimas habuerunt. Sed inter ceteros
 origenes magno ope exortatus est uenire in
 conflictum uiri. Is quoque primo sensim cum
 eo disputans que sentiret diligentius per
 scrutatur. Quo comperto continuo quod
 absurdi inesset huiusmodi sensibus &
 quid impietatis talia asserente consequen-
 dens. abicere ac respuere male conceptum
 suavit errorem et redire ad fidem uera
 sanamque doctrinam. Quod pene in causis
 talibus inauditum est ita errorem ab ec-
 clesia depulit ut emendaret non perdet
 erroris auctorem. Denique fertur etiam
 nunc descripta ipsa disputatio origenis
 et beylli. Que p se metipsum p clari operis eius
 inditio est. Sed et multa alia eius scriba ad
 nos gesta de qua scriba satis clara et mag-
 fica puenierunt. que nos uel huiusmodi
 uel maiorum relatione comperta nunc
 interim pro hystorie breuitate psumus
 que tamen agnosci possunt ex ea que sep-
 ta sunt a seo panphilo nunc. Apologia
 pro ipso una mecum que cohibendos queru-
 los inuicem nos iuuantes cum studio ac
 labore conscripsimus.

A Gordiano cum p septem annos roma-
 num gubernasset imperium philippus
 una cum philippo filio succedit. De hoc

traditū nobis est q̄ x̄anus fuerit et indie
pascē i in ip̄is uigilijs cum interesse uoluit
set et cōcāre m̄ysterijs ab ep̄o loci non prius
esse p̄nullus nisi prius confiteretur p̄ta sua
et inter penitentes staret. Nec ullo modo copi
am sibi m̄ysteriorū futurā nisi p̄ p̄niam p̄us
culpas que de eo ferebantur plurimē dilu
isset. ferunt ergo libenter eum q̄ a sacerdote
impatum fuerat suscepisse diuinū sibi t̄e
metum et fidem religionis plenissimam
rebus atq; operibus comprobans

Huius tertio imperij anno heraclas ap̄^d
alexandriam sexto anno ep̄atus sui di
em obiit. locūq; sacerdotij diionisius suscepit
quo tpe sexagesimū agens origenes etatis ā
uum postea quā et uita et piculis et labori
bus plurimū fiducie in uerbo dei accepit p̄
misisse fertur ea que ex tpe in ecclijs differē
bat. a notarijs excipi nec ante unq; dedisse
hanc copiam nisi cum id sibi et uite graui
tas et etatis maturitas et multe experientie
concessit auctoritas. Tunc aduersum quedā
cellum epycurum phorum qui contra nos
libros consēptat. viij. uolumibus r̄ndit. Tūc
et in euangeliū s̄m matheum. xxv. cōmē
tariorum libros edidit. Et mxxij. p̄phas quā
plurima cōmentatus est. Et quibus ad nos
xx. tm̄ et quinq; uolumina p̄ueniunt. Sūt
eius ad philippum impatorem epl̄e. et ad

uxorem eius seueram absq; ullo adulationis
furo scripte. Scribit et ad fabianū urbis ro-
me epin et ad alios quā plimos ecclesiarum
principes de catholica fide sua de quo eui-
dentius in vi. apologie nre pro ipō uoluntē
comprehendimus. Sunt et alie eius eplē ad
diuersos scripte quarum nos interim c. nūo
inuenire potuimus atq; in libros digestas me-
morie tradere

QA tempestate in arabie ptibus exiterūt
quidam assertores dogmatū pueriorū
dicentes atas homi p mortem cum corpo-
ribus interire pariter et corrumpi. Rursū
in tpre rīnis denuo cū corporibus suscitari.
Ad quem morbum ab ecclia depellendum
cum ingens epōrū concilium conuenisset
uerum origenes rogatur ab oibus interesse
et facere sermonem. Cumq; coram omī sac-
dotum concilio disputaret tam magnifica
fuit eius ratio ut omēs eos quos noui dogmā
eror inuoluerat ad fidem rectam et sensū
catholicum reuocaret.

Exitit etiam alia heresis p idem tpus
que helchelaitarum quam ille statim
ut uisa est apparuisse restrinxit facit aute
reus mentionem cū de .lxxxij. psalmo in
ecclesia disputaret hoc modo dicens. Venit
quidam in hīs diebus qui sibi magnum

aliquid et supra ceteros saepe uideretur. asse-
tere uolens quedam impia et absurda. defen-
deres heresim quandam helchetaurū que
nuper exorta est. Et tamen qui sint qui ipas
hereses asserant indicabo uobis ne cui uim
subscripiatur ignaro. Isti ergo quedam de sc̄p-
turis sc̄is refutant. Et uisum utuntur tel-
timonijs de nouo et ueteri testamento. q̄b̄
uolunt. Apl̄m tñ paulum respiciunt. et as-
serunt q̄ in p̄secutionibus si qui negauerit
nichil criminis h̄eat pro eo q̄ is qui fixus e
in corde suo etiam si ore negauerit p̄nc̄i-
te corde tñ in fide p̄manet. hec asserunt
et librum quendam circūferūt que dicunt
de celo lapsum cuius ūba si quis audierit
remissionem accipiat p̄torū. aliam p̄ter illā
quam x̄pc̄ dicit

Interea philippo .vij. annis principatu ad-
ministrato detius succedit. Quod cum
manifestus esset philippo p̄secutionem eccl̄ijs
suscitat. In qua fabianus in urbe roma m̄-
tuo coronatus sedem sui ep̄atus cornelio de-
reliquit. In ierosolimis uero alexander ep̄us
uisum p̄ confessione x̄pi iudici s̄sistit et
uinculis carceris traditur. Quicq̄ cum longe
ue etatis ueneranda carit̄e p̄fulgeret polle-
a quā frequenter passionibus suis et crucia-
tibus glorificauerat d̄nm dum de uincul̄
ad tribunal et a tribunalibus reuocatur ad

uincula inter ipsa uicissim succedentia sibi
 tormenta defecit. huic in sacerdotio mazab
 banes succedit. Apud antiochiam uero
 silem pro oia babylas alexandrio post confessi
 onem gloriose uite finem sortitur inuiculis
 post quem fabianus episcopus officium suscipit
 Sed in hac persecutione quanta aduersum ori
 genem gesta sint quibusque contra eum pesti
 mus demon artibus cum uniuerso exercitu suo
 et quanta contentione pugnarit. atque super omnes
 ceteros qui per illud tempus pro christi nomine te
 nebantur nouas cruce noua penarum genera
 ac sceleris omnibus mandata tormenta pertulerit
 Vtque pro eo quod in doctrina fidei et ueritatis
 firmissimus uidebatur. oia aduersus eum
 demoniaci furoris arma commota sint. et igni
 bus interitatis. Ita autem mille mortibus uer
 atus sit nec una ei quam et optabat accederet
 Quiaque exitus eum suscepit persecutore summo studio
 id gerente ut nec interitus prestaretur nec
 pena cessaret. Et quales postmodum de his
 ipius episcopus scripsit quam omni miseratione et
 lacrimis plenas ex ipis manifestius que scrip
 ta sunt integram qui agnoscere cupit horum
 notitiam. sumet.

Oronisius uero alexandrinus episcopus per illud
 episcopus sic ex ipis episcopus uerissime compingit
 in multis sepe confessionibus satis clarus et
 ficitur. et pro passionum tormentorumque diuinitate

magnificus. Deniq; refertur insecantibus se
quibusdam respondisse. Quid insecando la
boratis? Capud meū pro quo magope fatiga
mini auultum ceruicibus sumite et donum
magmū ad trāpnū deferte.

Sed et idem ipse ad fabianū anthochenum
epm scribens de hys qui sub detio apud al
lexandriam agones nri; desudauant hoc mō
refert. Non exceptio inquit impatoris apud
nos psecutio sumpsit exordium. Sed anno in
tegro principalia puenit edicta minister de
monum qui dicebatur in ciuitate mā diu
nus supstitiosum contra nos exagitans uul
gum a quo multitudo succensa nichil ali
ud q̄ priorū sanguinem sūtebat. Primo re
ligiosum quendam senem metriamū noīe
corripientes iuberet impia uerba proferre.
Quille cum facere recusaret omē corpus eius
membratim fustibus colliserunt. uultumq;
et oculos acutis calamis terebrantes extra
urbem eum cruiatibus eiecerunt. Ibiq; qd
in eo superat spc lapidibus eiecerunt. Post h
militem q̄ndam nobilem comtam noīe ad ydo
la pducentes adorare cogebant. Recusantemq;
imō potius execrantem uincula pedibus in
nec tētes. et p plateas totius ciuitatis trahen
tes. sedo et horrendo supplitij gnē discerpit.
De hinc omīs irruerunt p domū seruorū dei
diripientes et euerentes atq; hostili crudeli

tate cuncta sedantes ita ut pretiosioribus
 quibusq; direptis si quo ulla uiliora repe-
 rant in unum congregata igni in plateis
 cremabant. Nūc tñ direptionem hanc bono-
 rum suorum sic aplūs de illis dixit anti-
 quis cum gaudio susceperunt. Sed et ad-
 mirandam uirginem longeuē etatis appol-
 loniam nōie cum corripuissent dentes ei
 p̄ om̄s effoderunt. Congestis deinde lignis
 extruxerunt rogam cominantes uuiam
 se eos incensuros nisi cum ip̄s p̄ter ip̄ia
 proferret. At illa ut rogam uidit esse suc-
 censum paululum quid in semetip̄a mol-
 litur. Repente uero se emambus pr̄ipit in
 priorum atq; in ignem quem minabantur
 sponte profiliuit ita ut p̄tererentur etiam
 ip̄i crudelitatis auctores q̄ promptior in-
 uenta est ad mortem fēra quā p̄secutor
 ad penam. Sexapione q̄ domui sue rep-
 tum crudelissimis afficere supplicijs ita ut
 om̄s ei uincturas membrorū prius solue-
 tes de superioribus eum p̄cipitarent. Nul-
 lum nr̄is iter erat puicum nullus platee
 transitus indulgebatur. Neq; die neq; noc-
 te recedendi ulquā libera erat facultas. Ut
 em̄ quis nr̄orum apparuisse in publico. Stati
 clamor uulgi et seditio nascebatur. ut uel
 pedibus traheretur. qui uisus esset uel ig-
 ne succenderetur. Verum cū h̄ mala per
 dies singulos auerentur subito int̄ ip̄os

persecutores rabies quedam belli ciuiliſ exaſit.
Et dum inter ſe ſeditionibus prelijsq; decerant
interim nobis paululum licuit reſpirare. Sed
non inlongum uenia fuit. Continuo namq;
crudeliſſima principum mutuntur edicta
Quibus tanta aduerſum nos ferebatur imani-
tas ut ſim qd p̄dcm eſt a dño ſi fieri poteſt
ſcandalizarentur etiam electi. Ex quo p̄tri-
tis pene omnibus quidam ex illis nobilibus
ſtatim ſe impijs actibus ingeſſerunt. Alij co-
uenti timore nonnulli a domesticis prodiſ ad
ſacriſtitia excedenda et ad imundas hoſtias
pererant. Aliqui ex hijs pallentes et tremē-
tes ut magis imolari ipſi quā imolare ydolis
uiderentur. Ita ut etiam ab inſpectanti uulgo
riderentur. eo qd et ad moriendum et ad ſac-
ficandum uulſta mediculoſi uidebantur. Alij
ſane tam impudenter ad aras proſtriebant
ut et affirmare uiderentur ſe nūquā x̄anos
fuiſſe. Hii erant de quibus p̄dixerat dñs. qm̄
peccunias h̄ntes difficile ſaluabuntur. Ceteri
uero aut illos ſequebantur in p̄ceps. aut de-
uertebantur in fugam. Ex quibus nonnulli co-
prehenſi et in carcerem miſſi. alij ad p̄nam
ſtatim iudicis faciem negauerunt fidem. Ali-
quanti paululum ſupplicijs tollatis ad ulti-
mū deciderunt. Hii uero qui b̄i eſſe ſunt t̄q;
colūpne fortiffime dñi ipſo ſp̄u confirmati
pro fidei ſue merito uirtute a dño p̄cepta a-
miranda deo et angelis martirij ſui ſpectacula

pbuerunt. Quorum primus uenerabilis uilius
 podraga contractus ita ut neq. incedere neq.
 stare posset cum hijs qui eum infellula por-
 tabant offertur. Quorū unus quidem Ita-
 tin negauit. Alius uero noīe eius cum
 uiliano sene in dñi ihu xpi confessione pdu-
 rat. Quicq. iubentur camelis impositi p̄cem
 eunū duci ciuitatem et flagris hinc inde u-
 berantibus pp̄lo spectante lanare usq. quo
 finem uite in ipis uerbis ponerent. Sed
 uir quidam militans cum assisteret et q̄-
 dam uolentes etiam mortuis illudere ca-
 daueribus prohiberet repente clamor adu-
 tum totius uulgi extollitur. Offertur iudi-
 ci fortissimus miles iam dñi et nullq. se in-
 ferior sc̄s in confessione p̄sistens. capitis
 pp̄rietate dampnatur. Alius quidam uir
 noīe sui macharius gente libicus cum mi-
 tis uerbis a iudice ad negandū suadere-
 tur et eo maiore constantia fidem suam
 p̄fiteretur uiuus ad ultimū iubetur exuri
 Epimachus q̄ atq. alexander cū mltō t̄p̄e
 et in uinculis et in ciuitatibus carceris.
 torti etiam frequenter et diuersis supplitijs
 confecti pduassent infide. ignibus ad po-
 stemū consumi iubentur. Sed et milita-
 res cum ipis. m̄j. in quibus admonaria
 sca uirgo aduersum qm̄ summa contione
 iudice p̄sistente. et imenlis ea atq. exquisite
 supplitijs affligente eo maxie quo eius sn̄as

uincere cupiebat. quam laudabili uoce de
creuerat. nichil se. p̄sul̄ eorum que sibi cōn
fas impabantur. acturam. Que statim sui
tenax ad ultimū capite punitur. Sedā uero
fuit ungo mercuria noie. anus uenerabilis
et secundissima in filiis. sed quos non p̄ult
xpo dyonisia. et alia admonarice. que dū
minia utuntur. constantia. apud iudicem
et ille uinci erubesceret a feminis inaudi
tis tormentorum generibus tolleratis. sine
oīm ferro. cedente suscipiūt. Heron q̄ et
arsinus et psidorus egypti cum puerulo an
norum xv. dyoscoro iudici offeruntur. Et
p̄mo oīm puerū dyoscorum tanq̄ pro etate
facile flecti. ante uerbis post etiam uerbe
ribus cogit. Quem cum in nullo sibi cede
uideret ferotius eū cruciare contendit. Tum
de mole ceteros uarijs tormentis dilaniatos
cum pari modo constantia fidei uideret ar
matos tradi igmbus iubet. Dyoscorū uero
puerum qui sibi constanti et sapienter in
omnibus respondisset amuatus differri p̄ci
pit. sperans eum pro etate penititudinem
gesturum. Quod non tam tyampni mi
seratione quam dñi prouidentia ita gestu
est. Nunc em̄ nobiscū est dyoscorus a deo
nobis concessus ad consolationem. ad fir
mamentum ppli sui. Nemeliū quoq̄ etiā
ipe egyptius primo p̄ calupniam quasi lat̄
delatus est. Quo crimine abluto post h̄ q̄

27

xpianus esset desertur. In hoc uero nulla a iudice moderatio reseruatur sed gemiatis supplicijs excruciatum cum latronibus uisit incendi. Ignorans q crudelitate sua optimo mri saluatoris similitudinem detulit.

Qui pro salute hūam generis una cū latrōibus ptulit crucem. Turma aute quedam in unū couenerat militū. Inter quos amon3 Zenon et ptolomeus ut ingenuus et grande uus theophilus qui tribunalibus altantes cū quidam xanus a iudice torqueretur. et iam pene ad negandū declinaret dirūpebantur intra semetipos. et uultu oculis ac nitibus uelut erigere conabantur illum q in supplicijs trepidabat. Interdum etiam manus protendebat ac totius reliqui corporis motibus et habitu diuerse inclinati tamq subleuare lapsantes aios gestiebant. Conuersi uo ad eos omis et quid de semetipsis profiterentur ex eorum motibus agnoscentes. pus pene q in eos uulgus clamoribus insiliret ipi in medium prorumpunt. ac sese xanos esse testantur.

Tunc uero uia uice et eoru confidentia psecutoribus tior nris constantia animi ad crescit. dum hij q per tormeta uinci putabantur spote se cruciatibus offerunt. et ab hys que illi ptoribus conferebant uelut pro quadam spe uoluptatis appetitū. deo ita triumphante pscos suos. Sed nec sciri omie opus memorabile fas est silentio pterire. Is naq cū rem.

cuiusdam potentis sub mercede procuraret ubet^r
ab eo ydolis ymolare. Reculans cogebatur inuivjs
psillens rursus blanditijs mulcebatu. Cum ub
unūq; contempneret. pacuta fide ualidissime
infrueratus p̄ media uiscera neci traditur.

Quid ū memorem quante multitudines indefat
et in montibus oberrantes fame sui frigore
langore. latronibus bestijsq; consumpte sunt.

Qui om̄s imitatis electos dei p̄phas gl̄a māij
coronati sunt. Deniq; uenerandus senex ce
remon epc. hic erat urbis egypti que dicitur
mopolis cum ad arabicum montem una cū
grandeua coniuge discessisset nulli ultra
apparuit. Et cum ad p̄quirendum eum plimi
fīm frequētissime procellissent p̄scriptatis oī
bus locis. neq; illos ultra quisquam nec corpa
eorum potuerunt inuenire. hec autem nō fru
stra comemorauī frater km̄e sed ut scias
quanta apud nos a sanctis m̄ibus ad dei
gl̄am gesta sunt.

Et post pauca addit etiam h̄ dicens. Isti ergo
quidam m̄es qui cū apō in celestibus sedet
et regm̄ eius p̄cipēs sunt atq; iudicij. qui cū
ip̄o delapsis fr̄ibus iudicant. Isti inquam sulce
perunt lap̄os. et p̄niam conuersionemq; eorū
nō respuerunt. Scientes q̄ deus n̄r cuius ip̄i
erant m̄es oīo non uult mortē morientis.
sed conuersionē eius et p̄niam querit. Si ḡ
isti receperunt quosdam et in ecclia statuerit

in orōe quoq; et in uerbo eius uel in cibo cōtine-
 runt quid nos facere uultis fr̄es quid nobis
 agendum putatis. Nonne sequi nos corū sn̄as
 et iudiciū conuenit atq; erga eos quos illi mise-
 rati sunt non exister crudelēs et truces. Non pu-
 to q; oporteat nos sn̄as corū in irritum reuo-
 care. misericordias m̄iingere bñ sc̄a turbare. et
 recte religioseq; militaria uiolare.

Hec dionisius delaphis patriens sermonem
 Quo tpr nouatus romane ecclie p̄bi elat-
 tione quadam tumidus sp̄e penitus eis salu-
 tis adimēbat etiam si digne penituissent. Et
 quo et princeps hereticos ex t̄itit nouatianorū
 Qui ab ecclia sepati sup̄bo noīe semetipos catha-
 ros. r. mundos appellarūt. Ob quam rem con-
 cilium sacerdotale celeberrimum in urbe ro-
 ma congregatum est. Sp̄orū quidē la-
 numero. p̄biroy q; totidē cum dyaconibus
 plim̄is p̄terea etiam p̄ singlas qualq; piū-
 tias de hac re magna deliberatione habita-
 decretis significatur quid sc̄o opus esset. Sta-
 tutū ergo. Nouatus quidem cū h̄is qui
 tum mentis elatione tumidum sequebatur
 quib; ad inhūanam illam et nichil frat̄ie
 karitatis sn̄am declinarent alienū esse ab
 ecclia. eos uero qui lapsi in certamine fue-
 rint. frat̄na misericordie curandos et som-
 nis p̄nie medicandos. Scribit et de hac
 re et cornelius in bis rome ep̄c ad ecclias.

anthiochenā indicans fabiano epō quid
statuerit in urbe roma conciliū congrega-
tum. quid etiam ptalis. afris. ceterisq; oc-
cidentalibus uisum sit. Cyprianus uero de
hjs librum magnificentissime scriptū edidit
† in quo et lapsos ad pniā cohortandos et
confidentēs alienos a xpi uisceribus esse
statuit. Extat autem et alia eplā corneliij
ad fabianū anthiochie ep̄m scripta edocens
singla quicq; de nouato quis qualisq; fuit
uel uita uel moribus. et quō ab ecclia
declinauerit. In qua refert q; ep̄atus cupi-
ditate quā intra se latentex gerebat in
oīa mala deciderit. Ex eo autē maxie cla-
tus q; quosdam de confessoribus uiros op-
timos in ipa initia scotos sibi assupterit
In quibus fuit maximus quidam p̄br
romane ecclie et urbanus qui scdō con-
fessores extiterant. Sed et sydomus et
celentinus qui ualde dariores in confessoribus
habebantur. eo q; oīa tormētōrū gnā supra-
uerant. Sed illi inquit cū diligentius per-
spexissent agere eū cū cūta fraudibus et do-
lis mendatijs atq; p̄uuijs. Et q; bonitatem
ad hoc solum simularet ut deciperet ignora-
tes. relicto eo uel potius exerto ad ecclias
cum magna satisfactione reuertuntur et
p̄nitibus epis ac p̄br̄is. sed et laicis uiris
p̄mo quidem errorem suum. tum deinde
et illius fraudes ac fallatiam confitent

Addit preterea etiam hec in epla qd cū semp scrib
 unare semp solitus sit epatū se oīo nō cupe
 subito et ex improviso uelut nouū plasma ep̄c
 apparuit. Scilicet qui disciplinam et instituta
 ecclīastica uendicabat. epatū quē nō adeo
 accepit plūmebat. Tribus namq; ep̄s simpli
 cissimis hoībus et oīo ignaris de remota yta
 lie pte adhitis. imo potius ab eo sub tali cir
 cūuentione deceptus. ymaginariam magis
 q̄ legitimam ab eis extorquet manus im
 positionem. Et quibus tñ unū cōtinuo ad ec
 clesiam redit confessus pctm suum et in
 cōtionem laycam pplo etiam pro hoc inueniete
 susceptus est. In locū uero reliquorū duorū
 qui nouato manus imposuerant ordmati
 sunt alij ep̄i et missi. Is ergo qui eū uedica
 bat. nesciebat in eccliam catholicam unū
 ep̄m ep̄m esse debere. ubi uidebat p̄bros
 ee. xlii. Diaconos. vii. subdiaconos. vii. ac
 colitos. xlii. Exorcistas et lectores cū ostia
 rijs quinquaginta et duos. Viduas cū indige
 tibus mille quingentas. quos om̄s deus alit
 in ecclia sua. Addit autē etiam h̄ qd ip̄e
 nouatus in iuuetute spū imūdo ueratus sit
 Et cū t̄pc aliquantulum consumpsisset ap̄
 exorcistas egritudine incurrit grauem ita
 ut desp̄retur. Et qd in lecto p̄necessitate p̄
 filius sit. nec reliqua in eo q̄ baptm subsequē
 solent sollempniter adimpleta sint. nec sig
 culo crismatis confirmatus sit. Vñ spm̄ scm̄

potuerit unquā promereri. Deniq; inquit cū
priuata quadam grā diligenter ab epō et
uellet eū ordinarē p̄b̄m clericus uero omis
et quā pl̄imi ex laicis prohibere dicentes non
licere clericū fieri eum qui in nēcitate pōitū
in lecto grām consecutus sit ep̄m ab oībus
sp̄ale grām poposcisse ut sibi hoc de isto uno
concederetur. Scribit etiam de ipō q̄ p̄secu-
tionis tpe cū in cellula quadam latet et
a dyaconis ut moris est subuenire in exitu
cathecuminis rogaretur timēs procedē de-
negauit se esse p̄b̄m Et q̄ sacramenta diui-
dens accipientū manus tenet nec p̄s p̄-
mittere lumere q̄ sibi p̄ eam que unūquisq;
teneret in mambus uraret q̄ nūq; seruelto
ad corneliū remearet. Hec multa alia h̄
modi corneliū de uita et moribus ac pro-
phanis eius actibus scribit

Oponisius uero de hoc rescribens ad sup̄-
dictum fabianū int̄cūit etiam quā-
dam h̄storiam dignā memoria dicens se
rapionem quendam fuisse apud alexandā
unū ex h̄is qui lapsi sunt eundeq; sepe dep-
catū ut suscipet nec tñ impetrasse. Oppressū
deinde hūc esse egritudine ita ut triduo iā
sine uoce iaceret paululū uero q̄ta die respi-
rantem uocasse ad se filiam suam et dixisse.
Quousq; me detinetis. Queso uos cito aliquis
p̄b̄m roget ut possim aliqui dimitti Et cū

non imputabitur h' etiam laude dignū ducetur
Si uero illi in credulitate p̄miserint saluans sal
ua aīam tuam Vale pacem desiderans quā tibi
imprecor. Hec eadem etiam nouatiano scripsit.
Dedit et ad egiptios eplā de lapsorū p̄nā in
qua et regulas eius statuit penitendi. Sed et multa
alia probatissima feruntur sc̄pta dyonisi. Scribit
de p̄nā et cohortatoriu libellum. De m̄o ad ori
genem. ad laudicenses et armenos de p̄nā. Ad
corneliū ep̄m urbis rome ep̄m plurima scribit. In
quibus etiam h' iudicat. mutatū se a multis ep̄s
i ab heleno tarso cilitie et fulmiliano capadocie
et theotisco palestine ut ad synodū anthiochia
pgat. q̄ ibi nouati dogmata quidam asserere
conauerunt. Et addit q̄ et fabiano anthiocheno
ep̄o de fructo demetrianus in ep̄atu successerit
Sed et de ierosolimonū ep̄o hīs uerbis scribit

A mirabilis autem uir inquit alexander ī
carcere positus b̄to sine processit ad d̄m. Et
et alia ip̄s dyonisi eplā ad romanos scripta
Et alia itē ad ip̄os de pace et de p̄nā. Et ad
quosdam confessores qui adhuc in urbe roma
nouatū sequebantur. Et rursum ad eosdem
postea quā ad eccliam conuersi sunt. duas
eplās scribit. Sed et multos alios uaria et
diuersa scribens studiosis quibusq̄ instructi
onū et doctrine copiosissima m̄as deliq̄t

- D**e detij et galli male gestis rebus .Ca. i.
Qui fuerunt sub ipis epi .ii.
De cipriano et q statuerit hereticos rebap-
 tizandos .iii.
Qd dyonisius contra sentiat .iiii.
De pace que post psecutionem fca est .v.
De errore sabellij .vi.
De reuelatione que dyonisio epo a dno fca
 est pp leone hereticoru libroru .vii.
De nouati scismate .viii.
De hereticorum baptisate .ix.
De psecutione ualeriana .x.
De hijs que in dyonisiu uel ceteros egypti
 epos gesta sunt .xi.
De hijs qui apud cesaream palestine mres
 fci sunt .xii.
De pace que sub galueno fca est .xiii.
Qui epi tunc nobiles fuerunt .xiiii.
De mrio maximi .xv.
De latio de asturio .xvi.
De signis que uirtute saluatoris apud pane
 adam fiebant .xvii.
De throno iacobi .xviii.
Quomodo dyonisius de pascha statuit .xix.
De hijs q apud alexandriam acciderunt .xx.
De morbis que acciderunt .xxi.
De galieni regno .xxii.
De nepote et scismate eius .xxiii.
De apocalipsi iohis .xxiiii.
De eplis dyonisiij .xxv.

De paulo samosateno et de gregario et de heresi
eius .xxvii.

De epis qui p illud tpus nobiles habebantur .xxviii.

De heresi manicheorum que tunc exorta e .xxviiii.

De ecclesiasticis uiris nobiles quoru aliqua
ti etiam usq ad nram memoria pduantur .xxix.

Scriptimur nobis ecclesiastice hystorie libri
scriptoru suoru cudat elegis nobilif
simus p m et clarus in epis dyonisiu
Qui postqua decius non totis duobz
annis principatu romani apicis ministrato cu
filijs piter interemptus est et gallus suscepit t
perit. Quo tpe etiam origenes .lxx. etatis an
no non ad integru expleto defunctus est scribes
heremamoni cuidam de gallo hec refert. At
ne gallus inquit malum detij aut uidere po
tuit aut cauere. Sed in eundem lapidem offe
sionis impegit. Cuius cu regnu floretet in
mitio et cura ei ex snia cederent. scos uiros
qui pro pace regni eius deo summo supplicabat
psecutus est. Cum quibus prosperitate suam
piter effugauit et pacem

In uibe uero roma cornelio. epatu gerente
et apud cartagine cypriano ambobus fide
uitute pietate pstantibus questio exorta est
in affrice magis ptibus si oportet hereticos rebap

7
 tizari. Cumq; id a cypriano et ceteris pene omnibus
 passificam sacerdotibus oportere fieri decerneret
 cornelius et ceteri omnes p ytaliam sacerdotes huius
 modi decretum manente sacerdotali concordia
 refutarunt. Statuentes antiquitus a pribus sup
 hoc traditam regulam debere seruari. Que conti
 nebat post abiectiōem prauū et confessionem
 recti dogmatis sola eos manus impositione
 pugnandos

Sed post cornelij consumationem qui tribz
 circiter annis sacerdotio fūctus est. epat9
 sede lutiū suscepit. Cui octo solis mensibus
 sacerdotio administrato stephanus succedit.
 Quiq; silem cornelio de nō rebaptizando snām
 tulit. Ad que dyonisiū multa et sepe scripta
 direxit de multis eccliaisticis differens causis
 n quibus inter cetera etiam hoc indicat qd
 ecclie abiecta nouati psumptione pace int
 se muicem seruent. Scribit eigo et de hoc hys
 verbis

Sito autem frater omis ecclias in oriente
 que prius conturbabantur nūc redisse in
 concordia et omis sibi unanimiter coherere
 gaudentes et exultantes de pace que ultra
 spe ecclie reddita est. Id est demetrianus ap
 antiochiam et theotiscus apud cesaream. Ma
 zabbanes in ierosolimis. dormiente in pace al
 lexandro. Martinus apud tyrum. heliodorus

apud laoditiam. helenus in tharso. suminia-
nus in capadotiam. Verum ne sermo episcopi lon-
gior fieret nobilitati tammodo urbium tibi episcopus
notiaui. ut etiam cum ipse ceteros propter unum
sentire non dubites. puniueram syriam. uel
arabiam. Sed et hi quibus nunc scripsistis me-
sopotamie episcopi idem sciunt. pontus quoque et bit-
thina omnes propter unanimes et concorditer mi-
ta et sibi inuicem caritate conexas glorificant
deum. Hec dyonysius scribit stephano pp.

Stephanus uero duobus annis impleto sa-
cerdotio rome sextus succedit. Ad quem
scribit nichilominus dyonysius de baptismo.
comemorans quidem quod stephanus decessor-
suus scribens ad familiarium et helenum. ceterisque
illarum partium episcopi statuerit nec concidendum
hominibus qui rebaptizant. Sed debere considerari
magnitudinem rei. quia non quicumque sed pro-
magni et nobiles in episcopis uiri sunt quibus he-
uilius sit. Dicit etiam quod suphroc scripserit
plenius ad dyonysium ac philemonem presbiteros ur-
bis rome. Indicauit autem propter etiam de sabelli
hese que temporibus ipsis exorta sit. scribens h-

Quid autem dicam de ea doctrina que
apud ptolomaydam pentapoleos ciuita-
tem nunc exorta est. plena blasphemis in
deum propter et dominum nostrum ihesum christum negans
uere esse eum filium patris nec primogenitum

ois creature fil et sc̄i sp̄s auferens intellectū
 pro quibus cum utraq; partes ad me uenissent
 et p̄ntibus fr̄ibus que cōmota fuerant discul-
 sissent etiam l̄ris prout deus dedit p̄uitati
 mee profecutus sum et sc̄p̄i singula queq;
 diligenter exponens quorū tibi exemplaria
 transmissi. Sed et in tertio libro de baptisimō
 quem scribit ad phylemonem p̄sb̄m urbis
 rome etiam h̄ cōmemorat.

Hic inquit et tractatus hereticorū lego
 et traditiones eorū p̄scriptor etiam si ui-
 dear ad horā uerbis eorū pollui. Sed multū
 michi confert hoc ip̄m q̄ ex ip̄orū uerbis
 arguere eos possum. Deniq; cum aliquis ex
 fr̄ibus cōprespiteris phiberet me ne heretica
 lectione tamq; ceni alicuius fetore polluer
 uisio michi quedam a deo ostenditur que
 me confirmaret et sermo ad me factus est. h̄ m̄
 euidenter proloquens. Lege oīa quecūq; ī
 manus tuas uenerint quia probare singlā
 queq; et discernere potes. Q̄ n̄ quidem et
 ex initio h̄ tibi fuit cā credendi. Amplexus
 uisionem quia et ap̄lice s̄n̄ie concordabat
 dicenti oīa legite quod bonū est tenete. In
 ip̄o quoq; libello cōmemorat non tunc p̄²⁹
 in affrica de hereticis baptizandis ab ep̄is
 esse decretum. Sed et antea iam in n̄cnul-
 lis ecclesijs et concilijs ep̄orum uelut in
 yconio atz alijs eccl̄ijs de h̄ fuisse tractatū

Scribit et ad huc in quarto de baptisate
libro ad dyonisiū urbis rome p̄lbr̄m
plima de nouati impietate cōmemorans In
quinto uero libro ad sextum urbis rome ep̄m
scribens aduersum sup̄dicām hēsem quēdam
differens etiam tale aliquit accidisse cōmēo-
rat hīs uerbis. Vere autem frater consiliū
peto et requiro s̄niam. quid tibi uideatur in
ea causa que in ecclia m̄a exorta est. Veror̄
em̄ ne forte fallax in aliquo

Erat apud nos fr̄ quidam fidelis antigy
ante etiam quā ego ep̄s ordinauer̄. imo
etiam an̄q̄ decessor meus exaclus. Is cū in-
teresset hīs qui baptizantur. et audiret uel
quid int̄rogentur. uel quid respondeant.
flens accessit ad me et prociens ad pedes
meos confiteri cepit. baptisina ab hereticis ali-
ter susceptisse. Quē t̄m̄ in ea que nūc uideret
a nobis ministrari. nec baptisina ducere et
eo q̄ esset repleta blasphemijs. om̄s illa confessio
Sic et hoc addebat se in t̄m̄ pro hoc errore sti-
mulari ut ne oculos quidem ad dēū audeat
erigere. p̄pter quod exorabat mundari se
eccliaſtico baptisinate. ut et grām consequi
posset sp̄s sc̄i. Quod ego facere ausus non
fui. Sed dixi posse et sufficere tā multi ip̄i
cōtionem qm̄ in ecclia consecutus est p̄h̄
q̄ a nobis eucharistie suscipiens donum.

responderit amen ex quo et p̄ singula potius
 set ip̄a sacramentorum uirtute purgari. Co-
 hortabar ergo eum debere confidere fidei sue
 et conscire iam purgare et ante oīa q̄ tā diu
 in sacramentis nobis iam p̄iceps fuerit. Sed
 ille neq̄ a luctu cessat et lacrimis neq̄ ult̄
 ad mentem dñicam audeat accedere. ita ut
 uix a nobis cohortatus et compulsus oīni
 audeat interesse. Hec et multa alia de huius
 scenodi quibus p̄ diuersos libros suos dyo-
 nisius scribit.

Gallus uero non integus duobus annis
 Imperio detēpto rebus hūanis exemptus ē
 Post quem ualerianus cum filio galiēno suscepit
 principatum. De quo dyonisius scribens
 iterum ad hermannonem hoc mō refert.
 Sed et ioh̄i filī reuelatum est. Et datū est iqt̄
 ei os loquens magna et blasphemias. Et
 data est ei p̄tās p̄ menses .xl. et duos. Vna
 q̄ autem complentur in ualeriano. Vere enim
 mirandum est quō supra cetōs qui ante se fue-
 rint hic et hūanus et benignus extitit erga
 famulos dei. ita ut in mitijs multo etiam be-
 nignior uideretur. qui nōne saltim xp̄iani di-
 cebantur. In tm̄ uenerabatur fetuos domini
 et om̄is eius domus erat excelsi dei. De qua-
 tus est autem et a ueritate deiectus. p̄ quōdā
 doctorem pessimū mōrū et principem egip-
 tiorum magorum. ut iustos et scōs uiros

pssequi et interimi iuberet. taq̄ qui aduersa
rentur magicis artibus. quibus se ipse subdi
derat. Erant em̄ reuera et sunt etiam nunc q̄
possent uirtute meritorū suorū restringere
fallacias demonū. Nam ille ut impuros ritus
et execranda mysteria ac sacra incerta confi
ceret. pueros inuestres uigulari iubebat. et
orbati liberis p̄res. atq̄ in teneris uisceribus
hūanas rimari p̄piaculū fibras. et uocem
illuc querebat ubi fugauerat uitam. Sed
et multa alia huiusmodi de ualeriani p̄ia
culis memorans addit etiam hoc qd̄ ipse
ab arbaris captus et lūabus orbatus filios
sceleris et impunitatis sue reliquit successo
res.

Ipsē uero dyonisiū. quanta in eius p̄secu
tione ptulerit et quibus affc̄s sit cruita
tibus p̄ nomen dei scribens ad quendam
germanū ep̄m qui quasi obiectator eius
esse uidebatur. refert. Vbi et acta confessio
nis sue inseruit apud emilianū p̄fidem
gesta. In quibus cum dyonisiū unū solū
deum qui celum fecisset et terram diceret
adorandum. ceteros autem neq̄ esse deos
neq̄ adorari debere. in castrū qd̄dam des
ti quod cefito appellatur in exiliū tradi
tur ob hoc p̄cipue electum q̄ loci incole
gentiles erant. et ydolorum superstitionib⁹
latis dediti. Quiq̄ exulem dyonisiū

pmo hostili aro et satis auersa mente sus-
 sciipiunt. post uero cum paulatim p dñi
 grām. uerbum dei hñs seminare cepisset. ps
 maria trucidis ac barbari ppli. relictis ydo-
 lis conuersa est ad deum uerum xpo q̄
 subiecta. Quo compto rursus eū ad aliū
 locum uicinū quidem alexandriæ. sed i-
 colis desertum. ac pene habitatoribus ua-
 cūū tñstulerunt. Sed ubi cum purbis
 in ciuitate nrorū ppli frequentarent et
 tāquā odore pastoris recepto grex letior
 et constantior agombus redderetur rur-
 sum missis cū centurione militaribus
 uiris ipm dyonisiū et cum eo gaiū et pe-
 trū et cathenis constrictos et diuersis
 cruciatibus afflictos in desertū quādam
 libie ptraxerunt. Ibiq; eos in loco squa-
 lidissimo et omū usu hūanitatē carēte
 a paratonio trū dierū itinere in desertū
 ptemto nexos uinculis reliquerunt. Hī
 diuersis suis eplis supd uctus uir sc̄pta
 dereliquit. In quibus memorat etiam
 maxi pbrim. et dyoscorū demetriūmq;
 et iulium. necnō et faustinū. atq; agla-
 satis claros. et insignes titulo confessio-
 nis effcōs. Sed ex dyaconis quosdam
 in insula post penas confessionis esse
 defunctos. Supfuisse uero ex hñs fausti
 et eusebiū. Quibus etiam refert tantū
 fidutiē et magnanimitatis p dei grām.

datam ut cum ad eos qui in carcere tenebantur
fides nemo propter humanitatis et ministerii causa
permittitur accedere isti tamen indefinenter et re
uiserent et necessaria ministrarent Et cum per dies
singulos propter fidem furor cresceret iugulando
alios alios suppliciis et diuersis cruciatuum
generibus affligendo squalore carceris et ca
thenarum ponderibus teneando et super omnia per
cipiendo ne quis ad eos proflus accederet
ut et inedia quasi aliud tormenti genus ad
hiberetur Concessit tamen deus super dicitis diaconibus
gram confessoribus suis prouidens ut
inuitis omnibus istis tamen non negaretur in
gressus Sciendum tamen est quod hic eusebius quem
diaconum super diximus postmodum episcopus apud
laoditiam syrie ordinatus est Maximus
uero quem proflum memorauimus ipse dyoni
sio apud alexandriam successit in episcopatu
Faustus autem et qui cum ipsis tunc confes
sor tenuit usque ad persecutionem que nostris
temporibus facta est grande uis et plenus
dierum perdurans proflum merito obtruncatoe
capitis consumatus est hec de dyonysio
tertulliana fide memorantur

Ligitur in ualeriani persecutionibus mul
ta apud cesaream palestine a diuersis
miria consumata sunt In quibus tres quidam
admirandi adolescentes quorum unus proflus
cus alter malcus tertius alexandri uocabatur

Cum suburbanum agellum supradicte urbis
 habitarent diuino fidei calore succensi cepert
 semetipos segnitie atq; ignauię inculare qđ cũ
 celestes in urbe martirij pponerentur corone ipi
 non desiderarent non raperent. Cũq; domitij
 et saluator regnum celoru uolenter diripi
 debere testatus sit ipi in glios et desideres aios
 humili gererent. Hjs ego semetipos alloqis
 incitantes urbem petunt et adorto iudice
 truculento cui tm̄ in sanguinem pioru dese
 uiet inculant. Ille continuo nobiles aios
 iuueniu qua dignis remuneratur affatibus.
 deuorandi inquit bestijs subigantur quibz
 non placet impiorum sanguinem fundi. Sz
 et mli quedam supradcorum iuuenum
 secuta fertur audaciam et magnanimita
 tis exemplum filenq; sortitur exitum pene
 Quam tm̄ de marchionis scola fuisse loqbat

Marinum quoq; uirtu militarem ieroso
 limorum ciuem honore et diuitijs cla
 rum cum in supradicte urbe inter collegas
 suos p ordinem gradus sui honor quida
 contingeret militaris ut fieri solet collegā
 suum subit inuidia et exclamat non po
 sse marinum adipisci supiorem gradu
 qđ esset xpianus. Intertogatur a iudice
 marinus si ita res se hiet. Ille ita esse et
 uere se esse xpianum clarissima uoce tes
 tatur. Tres ei deliberandi hore decernut

a iudice ut eligat utrum uelit imolare dñs
et impatori an xpianus interire. Cumq; a
tribunali fuisset egressus theotignus epus
loci apprehensa manu eius pducit eū ad
ecclesiam. Ibiq; multis uerbis in fide confir-
mans ad ultimū in interiora pducit al-
taris gladium q; suum quo precinctus e-
rat ostendens ei. Et rursum offerens eua-
gelium quid eduobus mallet interrogat

Martinus uero p̄mptissima fide cū manum
ad euangelium tetendisset. optie inquit theotig-
nus qđ elegisti o fili et contempnens p̄ntem ui-
tam eternā sp̄ato. Confidens p̄ge et suscipe co-
ronam quam tibi dñs p̄parauit. Regressq;
continuo ad tribunal euocatur p̄p̄onem.

Adeat em̄ t̄pc statutum. Ille uero nec moral-
patitur nec exspectat interrogantem. Sed
continuo sibi et deliberatum affert. et ex
patris legibus confirmatum q; deo ob-
t̄pare oporteat magis quā hoībus. Quem
iudex illico capite puniendum p̄ tali senten-
tia pronuntiat.

Sed inter eos cunctis clarior et meritis
fidei supra ceteros insignis memoratiu-
atius uir romane uerbis lenax. patricius
nobilitate facultatibus p̄p̄nitate etiam re-
gio. et omnib̄torum fama satis clarus. Qui cū
supradicti m̄re extremis inter esset exq̄is
et capite cesum. cadauer subiectis hume

ris suis et subtracta ueste qua induebatur ex
 cipet honorem quem martiri detulit conu-
 nio ipse martyr assequitur. Sed et in multo
 alijs eum p̄claris gestis in fide xp̄i enituisse
 tradiderunt nobis hij qui eum in corpore
 adhuc positum uiderūt in quibus etiam
 tale aliquid p̄ eum gestum memorabant
 apud celaream philippi quā paneada phe-
 nices uocant aiunt sub radice montis q̄
 appellatur panius ex quo fluuij iordanis
 p̄ma fluentia profiliūt morem fuisse gen-
 tilis erroris certa ac sollempni die imola-
 ri uictimam. Que uictima arte quadā
 demonis nusquam comparebat. Et erat
 hoc famosissimi miraculi genus quo per-
 suaderi astantibus uideretur in celum
 hostiam inuisibiliter esse sublatam. Ac-
 cidit ergo dum h̄ gerebantur ad esse alti-
 tium. Qui cū uideret om̄s miraculi huius
 stupore constringi. humanos miseratus
 errores cum gemitu et suspirio oculos ad
 celum p̄ter tendit et palmas xp̄m qui
 est sup̄ oīa deus tota fide profusus lac-
 rimis. inuocat ut prestigias fallacis de-
 monis arguat miserisq̄ mortalibus er-
 roris huius soluat archam̄. H̄ illo cum
 fletibus supplicante subito uictima q̄
 inuisibiliter credebatu assumpta super
 ferri aquis uidetur et conspectibus om̄m
 redditu nec ultra in illis locis error

huiusmodi potuit reparari. Ita unius christiani
peccati tantarum deceptionum machina cum auc-
toribus suis demonibus dissoluta est.

Quoniam quia urbis huius fecimus me-
morationem iustum uidetur commemorare
etiam illud in ea quod historia dignum duxi-
mus. Mulier quam sanguinis proflu-
vio laborantem a saluatore curatam eu-
gelia tradiderunt huius urbis ciuem co-
stat fuisse. domusque eius in ea etiam nunc
ostenditur. Proforibus uero domus ipsius
basis quedam in loco editiore collocata
monstratur in qua mulieris ipsius uelut
gembus prouolute palmaeque suppliciter
protendentis ymago ere uidetur expressa.

Astat uero alia ere nichilominus fusa sta-
tua habitu uirili. stola compta circumdata
et dexteram mihi porrigens. huius ad
pedem statue ebasi herba quedam noua
specie nascitur. Que cum exorta fuerit.
excrescere usque ad stola eius illius eredi-
dumentum fimbriam solet quoniam cum summo
uertice crescens herba contigerit iures in
ad depellendos morbos. omnes languores
que conquirit. ita ut quaecumque fuerit illa in
firmitas corporis haultu exiguuo madefacti
salutaris gramini depellatur. nichil omnino ui-
rium gerens si ante quam eret fimbriae summitate
crescendo tetigerit decerpatur. Hanc statuam

ad similitudinem uultus ihesu fortam uade-
bant. Que permansit ad nra usq; ipa sic ipi
oculis nris pspeximus. Et nichil mirum si
bi ex gentibus crederant pro beneficijs q
a saluatore fuerant consecuti huiusmodi
uelud munus uidebantur offerri cu uide-
amus etiam nuc et aplorum petri uel pauli
et ipis saluatoris ymagines designari tablas
q; depingi. Sed et antiquas iporu ymagies
a quibusdam conseruatas nos uidimus.

Quod michi uidetur ex gentili consuetudie
in differenter obseruatum. q; ita solent ho-
norare dignos dixerunt. Insignia etenim
ueterum reseruari ad memoriam postor
illoru honoris est. horu uero amoris in-
ditiu est.

Omnisq; et iacobi cathedra qui pimus et
epos ab ipso saluatore et ab aplis in ie-
rosolimis est electus. Queq; firmi apri uo-
luntia diuina designant usq; in hodiernu
mibi conseruatur atq; in ea sedent omnes
qui usq; ad pns ipus sedis illius sacerdoti-
um sortiuntur. Seruatur ergo cu ingenti stu-
dio uelud a maioribus tradita memoria
scotatis. et cum ueneratione magna habet
uel uetustatis uel pmi sacerdotij scificati-
onis obtentu. Sed de hys ista sufficiant.

GAlienus uero pa ualeriani filius post-

ca q̄ rerum sumam solus optinuit lenius ac
moderatius erga nros agere instituit datis
q̄ decretis inhiberi supplicia p̄secutionesq̄
cessare et quo quisq̄ putat more exorare qd̄
diuinū est finit

Per idem ip̄s cum romano adhuc sacer
dotio satus p̄cesset et apud antioch
iam demetrianus familiarisq̄ adhuc ce
sarē capadocie supra esset ponti eccl̄iæ ḡ
gorius qui prius theodotus dēns est ex
origenis discipulis cum sic antenodoro
suscepit gubernandas Apud cesariam uō
palestine post theotistū domnus ep̄atū
fortitus et breui ḡ hinc l̄us theotigno iā
mē memoriē uiro sedem tradidit Qui et
ip̄e origenis auditor fuisse dicebatur In
ierosolimis uero post masabbanem sacer
dotium suscepit ymene⁹ et h̄i om̄s in pa
ce eccl̄iās gubernabant

Sed apud alexandriam etiam si nulla
extinsecus malitia ul̄a sit eo ip̄o q̄ gen⁹
hom̄ ferax seditiosum et semp̄ inquietū est ci
uiles inter se motus et bella nō uirtutis m̄to
neq̄ ob defensionem sed ob necem atq̄ ad in
teritum ciuium comouebant De quibus
dyonisius in epl̄is suis comemorans refert
ita a p̄p̄ijs ciuibus esse uastatum deletamq̄
urbem ut illa que constipatione populorū

precipitur in tribulatione gaudere. Omnis ergo nobis
locus quicumque a tyrannicis eligebatur ad penam
sive ager ille sive desertum fuit. sive insula
sive carcer sollemnitatem nobis impedire
non potuit. Letissimam uero super omnes
habuere sollemnitatem beati matris qui cum
sanctis angelis in celo pascha curant. Post
hunc persecutores nostri in semetipsum manus ac tela
uerterunt. Sed ne sic quidem nostrorum festa
turbata sunt. Insecutus est hic pestilens mor-
bus et plaga terribilis. Sed illi multo terribilior et
gravior quos nec spes erigit futurorum. Nobis
uero hec omnia exercita quedam uirtutis et fidei
probamenta ducuntur. Quamuis enim depressi
et seniorque paganos magis quam nostros mor-
bus inuaserit. tamen ne a nostris quidem penitus
abscessus est. Et post pauca addit dicens.

Multi namque ex fratribus nostris pro nimia karita-
te dum absque ulla circumspectione infirmos uisi-
tare non desinunt. et non solum uisitare sed
et ministrare et exhibere officia que dominus
precepit repente morbi contagione cum illis pi-
ter qui ministrare uoluerant interibant.
affectum quodam dilectionis attracti. et ue-
lut participare dolores cum dolentibus cupi-
entes. alienas in se mortes aut segniter
transferebant effecti sunt eorum ut dicit apostoli
sermo pessima. Denique plerumque nostrorum precipui
et electi uiri. inter quos presbiteri nonnulli et
diaconi multi que alii de plebe constantillia

67

et ardentissima fide taquam si martiri ep̄
 mltaret miserando infirmos semetip̄os ho
 cemodi mortibus inferebant et nūc ex hoc
 martiriū cape p̄sumentes. Et dum curandū
 egris defunctis exportandis humanandisq;
 corporibus opam dabant insequiebantur
 pene eos quos suis humeris ad sepulchra
 deuehereant

Plagam uero e contrario suos continuo
 ut egrotare cepant deserebant. Paren
 tes caros liberos uxorem cōiux filiq; ni
 chilominus p̄ntes statim ut tremē mēbra
 uidissent et morbo ora pallere domo pro
 pullos in plateas semineces eiecerant ibi
 q; inssepulta eorum cadauera relinquer
 tes uim morbi quam p̄ se effugere optā
 bantur dupliciter incuriebant dum ad
 pestilentie tabiem etiam fetor insepulcorū
 cadauerum iungeretur.

Rfert idem dyonisius de galiēni t̄pibz
 q; eo regnante ecclie dei in pace durast
 et q; medijs eius t̄pibz macrianus uelud
 nubes quedam tenebrosa tetra subito reḡ
 rius obscurauerit lucem. quo rursus ad
 uicem extitit nubes. abolito galiēnis nouū
 ut ip̄e ait ex ueteri uniuerso mundo lumē
 effulsit. Sic enim atrocem tyrāpnū et reḡ
 deturbauit et uita. Designat autem etiam

tempus q̄ nono anno imperij galieni h̄ scribet
Extant et alia quam plurima n̄c̄ia satis et
admiranda dyonisiij opuscula que utilitatis
plimū legentibus conferant inter que sc̄plit
de repromissionibus futis existete cā. h̄.

Est quidam erat in ptibus egipti nepos no
m̄ie hic iudaicum intellectum de futurū
repromissionibus sentiebat. ealq̄ corp̄aliter ex
hibendas docebat. Et mille annis in delitijs
corp̄alibus in hac tria sc̄os regnaturus esse
cum xp̄o huiusq̄ sui dogmatis p̄barneta sup̄
tis et reuelatione ioh̄is testimonijs conabatur
asserere. De quibus etiam libellos edidit i
terpretationes h̄iō continentēs. Igitur dyoni
sius de repromissionibus scribens ad hunc
nepotem stultum sue intentionis obuertit et
in primo statim libro suam sententiam que ei de
diuinis repromissionibus uidebatur exponit
I n sc̄dō uero uolum̄ie de reuelatione ioh̄is disle
rens. facit mentionem nepotis h̄ijs uerbis. Et
cōmentarios inquit quosdam proferunt ne
potis quibus innituntur plimū. et p̄ quos
putant ineffabili quodam sacramento ostē
di qualiter regnum xp̄i futurū sit super t̄
ras. Sed in alijs quidem multis etiam ego
amplector et diligo nepotem. uel pro fide
sua uel pro eruditione et studio scriptura
rum et precipue pro exercitio psallendi. qm̄
quidem plimū f̄m̄ libent̄, hoc ei eligere

confortia. Est ergo etiam michi erga eum mul-
 ta reuerentia. et inde magis quia iam p̄cessit
 ad dñm. Sed reuera plus omnibus et amanda
 et p̄ferenda est ueritas. Laudare oportet
 et absq̄ inuidia amplecti si quid recte dñm
 est. Discuti uero et discerni si quid mi⁹ lane
 scriptū est. Et si quidem presens esset is de
 quo sermo est. sufficere solo sermone discute.
 que minus recte uidebantur. dū interrogatōe
 precedente responsio subsequens q̄ cōmittit
 et dissepans uidebatur adduceret. Vbi
 uero scripta edita sunt. et ut uideatur quibus-
 dam latis suatoria. et ubi doctores procedūt
 qui legem et p̄ph̄as p̄ nichilo ducant euan-
 gelia non sequantur. ap̄lorum septa despi-
 ciant. hos autem solos libros atq̄ istam doc-
 trinam uelut magnū aliquod et occultum
 mysterium uenerentur ac simplices quosq̄
 f̄m̄ n̄orum doceant nichil excellū. nichil
 magnificum sentire. de aduentu et p̄sentia
 dei et saluatoris n̄i ih̄u xpi. neq̄ de resur-
 rectionis gl̄a et n̄re congregationis in id ip̄m
 aliquid similitudinis repromisse. sed parua q̄dā
 et semper mortalia et nō alia quā sunt ea
 que nūc uidemus sp̄ari suadent in regno di.
Necessarium uideatur ad h̄ oīa respondere f̄i
 n̄o nepoti. Et post aliquanta tuusum sub-
 iungit h̄. Et enī cū marteno interissemus
 ubi multo iam tpe uoluebatur. ista doct̄ina
 ita ut scismata inter fr̄es et discordie fieret

conuocaui p̄sbiros et doctores qui erant in eccle-
sijs et publice cepi h̄c tractatū. Sed et cohortatus sum fr̄es ut si quid eos moueret abice-
rent nichil reuerentes. Tum michi illi ut scu-
tum ualidissimū et murum inexpugnabilem
codicem nepotis obiciunt. Suscepi patienter
et tribus continuis diebus residens a p̄ma
luce usq; ad uesp̄am cum ip̄is coep̄is singula
eius sc̄pta discute et unūqd̄q; quid in se ab-
surdū h̄ret ostendere. Et uere satis admira-
tus sum patiam et constantiam atq; intelli-
gentiam s̄m̄ quia consequenter et p̄ordies
de singulis q̄onibus p̄ponebant. Et ualidiss̄
sime h̄is que a nobis respondebantur occ̄-
rentes. Post h̄ cum quid esset in uero patu-
isset. accomodabant nichilominus absq; cō-
tentione consensum. iudicantes. h̄q; nō cō-
tinuo si quid sēl̄ aīo uisum fuerit. cō id stu-
dio et contentione seruandum esse. sed ess̄
rectius tunc mutare s̄m̄am. cum eam melior
et rector sup̄auerit. Patetis etenim cordibus
suis. deo audiebant uerbum cuius probatio
non ex h̄uāna p̄sualione neq; ex eloquentie furo
sed ex diuinariū sc̄pturaruū assertionē ueniebat.
Et ita euidentis fuit assertionis nr̄e probatio ut
is qui inter eos maximus doctor et uite me-
ritis p̄stantior habebatur coratio nomine
surgens in medio cunctis audientibus pro-
clamaret et protestaretur neminem debere
ultra eius doctrinē facere mētionē. Sufficere

peratum est decetero non solum nichil horum
tenendum uel sequendum sed nec comemo-
randa quidem de talibus. Si quidem cum tam
euidens et manifesta contra hunc de scripturis di-
uinis patuisset assertio. Omnes uero reliquifus
gaudio et leticia repleti corde pro emendatione
sui inextinguibiles domino gratias referebant.

Post aliquanta uero ueniens ad apocalipti-
ciorum hunc de eo scribit. Nonnulli ex pater-
norum nostrorum libellum hunc refutandum a cano-
ne scripturarum atque abiciendum putauerunt.
Singula eius capita arguentes. Et dixerunt
peruersionem libri non esse ueram. Et aliene
scripture iohannis tamen impositum nomen. Unde non
iohannis hunc esse librum. neque reuelationem ui-
deri posse que crasso quodam uelamine igno-
rantie contegatur. Addiderunt etiam hunc quod
nichil dignum in ea grauitate apostolica censeatur.
Sed ne alicuius quidem ecclesiasticorum saltem
uirorum scripturam esse dixerunt. Sed che-
rimthum quendam auctorem uane hereseos
uolentem sui fidem apostolice nominis opinione
firmare libello a se conscripto iohannis titulum per-
tulisse. Denique inquitur cherimthi dogma hunc
continet. in futurum esse regnum christi.
Et quoniam ipse carnis et libidinis amantissimus
dicebatur. ea in re promissionibus futuri regni
sancti speranda censebat. que sui ad libido-
ditabat. uentris et uoluptatis opera mansura

ciborum saturitatem . et habundantiam poculo-
rum . nuptias et cetera que horum consequentia
seruant . Et reparari vultum sperat festiuitates et
sacrificia iudaica uictimasque legales . Ego uo
quatum ad meam finem pertinet spernere aut
abiceré scripturam libri huius nullatenus
audeo . maxime cum multi ex fratribus ita mecum sen-
tiant . Sed hoc magis de eo iudico . quod excedant
atque emineant que in ea scripta sunt humane au-
ditionis modum . et sit in eo archanus quidam
et reconditus atque admirandus omnibus sensus
Quem et ego admittor . ego ueneror etiam si non
intelligo . Et ita sentio quod diuina aliqua sacra
sermonibus contegantur humane . non tam iudi-
tio meo discernens quam fide credens . Et ideo non
reprobo que non intelligo . Sed tantum magis
amittor quanto minus assequor . Post hunc uero to-
tus libelli differens corpus et singula queque
discutiens atque euidenter ostendens . nullo modo
fieri posse ut secundum litteram dignus meo intellectu
appareat . Addit etiam hoc dicens . Consummata
ergo omnia prophetia beatus dicit . prophetia esse que hec cu-
studiant . Sed et semetipsum beatus dicit . Aut enim
beatus qui seruat uerbum prophetie huius .

Et ego iohannes qui uideo et audio hunc uocari
ergo eum iohannem et esse hanc scripturam iohannis
non nego . Sci enim nunc alicuius est et sine omni
dubitatione per dei spiritum dea scripta . etiam si non
sit ille apostolus iohannes filius zebedei fratris iacobi

cuius euangelium fm iohem scriptum est
 et epla catholica. Utitur ergo dyonisius plima
 assertionem diuinitus quidem inspiratam re-
 uelationem non esse dubitandum et iohis
 esse. Non tñ sibi liquido uidi qd illius sit io-
 hñnis qui euangelium scripsit quia ille nusq̃
 nois sui fecerit mentionem. ac sese signaue-
 rit noiatim. hic at qui apocalypsim scripsit
 tertio nois sui mentionem facit. Sed et ex
 ipso septuaginta stilo discretione faciens dicit
 potuisse fieri in illis t̃pibus fuisse et alium
 iohem aliquem unum ex sc̃is cui hec reue-
 lauerit deus. Multa uò et alia instructio-
 nis ecclesiastice monimenta nobis in libris
 digesta b̃tis dyonisius dereliquit. Quorum
 lectio magnopere ab studiosis quibulq̃ ex-
 petenda sit. sed iam ad hystorie ordinem
 reuertamur. **S**exto romane ecclie p̃annos
 xi. sacerdotio procurato succedit dyonisius
 et demetriano apud antiochiam defuit. To-
 paulg de samofate sacerdotium suscepit. Qui
 paulus abuecta satis et indigna de xp̃o se-
 tiens traditionem doctrine ecclesiastice cor-
 rumperebat dicens eum cois nature homine
 tantum fuisse.

Gunc dyonisius de alexandria rogatus
 uenire ad conciliũ et senectutis impe-
 dimento et incommoditate corporis inhi-
 bitur. Per eplam tñ presentem se reddit. &

quid fidei ac uenerationis erga xpm tenet
expuluit. Ceteri uero eccliaru pastores di
uersis locis et urbibus uelut aduersum la
tinem quendam xpi gregibus insidian
tem conueniunt antiochiam. In quibus
insignes et ceteris precellentes erant fir
milianus a cesarea capadocie gregorius
et anthenodorus fides ponti provincie sac
dotes helenus sardenis ecclie eps. et meo
mas ab yconio. Et ierosolymorum popu
lus sacerdos ymeneus eius et uicine huic
urbis cesaree theotegnus. Sed et maximus
boltrensis eps. dignus eoru consortio co
herebat. Multi uero & alij quos longum
est enumerare p singulos. Sed et plures
q plimi et dyaconi ad supradcarn urbem
causa compescendi. imo delendi noui h
dogmatis conueniunt.

H ergo omnes sepius in unum conuientes pau
lumq; samosatenu statuentes in me
dio atq; eius heresim q ille nuc occulta
re nuc etiam dissimulare conabatur fre
quenti tractatu et assiduis disputaco
ibus denuntiantes arguere blasphemie
et publicare nitebantur. Nec tamen uno
id aut scdo tm concilio ad finem pducere
potuerunt. Sed et conuentu sepe est et alibi
opertio discessum. Verum qm bti gre
gorij historie textus attulit mentionem

dignissimum puto tanti uiri gesta que sub ori-
 entali et septentrionis axe cunctorum sermone
 celebrantur omnia nescio quo casu huic narrati-
 oni ad memoriam posteritatis inserere. Stag-
 num quidam erat in ponti regionibus situm
 piscibus copiosum ex quorum captura p̄di-
 uis redditus dñis prestabantur. Ista posses-
 sio duobus fratribus sorte hereditatis obuenerat.
 Sed pecunie cupiditas que pene om̄ corda mor-
 talium supat etiam fraternam necessitudi-
 nem uiolabat. Cohibebatur a fratribus t̄pe cap-
 tionis non tam ad capiendos pisces quam
 ad hōes decipiendos cedes ac bella moue-
 bantur. Humanus sanguis pro piscibus fun-
 debatur. Sed dei providentia affuit aliqui
 auxiliū aduentus gregoriū uidet prelia
 et mortes uiuorum. furentesq; germanos qd
 cause existeret pro qua in exitum sui suorūq;
 fr̄s accenderentur inquit. Nullam nisi cap-
 turam piscium competit. Tum ille cum p̄
 honore aduentus sui utreq; ptes paululu
 siluissent. nolite inquit ofilioli rationabiles
 aīas p̄ mutis aīantibus uiolare fraternam
 pacem. questus cupiditate dissoluere dei
 leges et nature p̄ter uia temerare et una
 mecum adoram stagni exitialis accedite.
 Ego iam uos p̄ uirtutem dñi certamine cruce
 contentionis absoluam. Et cū h̄ dixisset in
 conspectu om̄ uirgam quam tenebat in māu
 ad p̄mas litoreis undas defigit. et ip̄e p̄uit̄

mry

genibus palmas tendit ad celum atq; hñs u
bis ex cello supplicat deo Tu dñe deus pñm
nrorum qui cum tibi pñmus homo adam pec
casset et mandatum tuum pterisset pena
culpe illius moderatus ad terram maledic
tionis smam detulisses dicens maledca fra
in opibus tuis. Et nñc ergo miseratus horu
iuuenū fraternū sanguinem qui piclitant
precipe ut maledicte sint aque ille in opib9
istorum pro quibus furore succenti fratre
pietatis oblitū sunt ita ut nūq̄ in hoc loco
uel pilcis appareat. uel aqua resideat sed
sit campus aratri patiens ac frugū ferax
et custos in eternū fraternae concordie pfe
ueret. Sed ut ille orandi finem fecit statim
se unda subducens et cursu uelotiore fugi
ens a conspectu super no uillū discedere
ab illis suis redditur et arētem campum rā
gñis iam concordibus derelinq̄uit. Sed
et in hodiernū frugū ferax esse dicitur so
lum qđ añ fuerat nauium ferax. O memo
ratur etiam aliud illustrius ab eo et diuī
nitus gestum.

IN quodam loco iouis augusti cum res po
ticeret eccliam constari rupes quedam
uicim montis ex pte orientis obiecta. ex a
lia uero pterfluens fluius spatiū quātū
ecclie sufficeret denegabat. Et cū alius or
no non esset locus omīq; mesticiā agēnt

.germanij.

q̄ solum ad constituendam eccliam nō habe-
 rent ille fide plenus p̄notasse in orōe dicit
 et dñm ihm amonuisse fideliter promissionē
 sue qua dixit. Si habueritis fidem sicut ḡ-
 nū sinapis diceretis huic monti tollere et
 mitte te in mare et fiet utiq̄. Cumq̄ fide ple-
 na et deuotione. deponeret ad lucem cocun-
 tabus pplis inuenta est. raris importuna fecit
 fuisse tantū quantum spatij ad condenda que
 batur eccliam. Traduntur eius et alia q̄ plima.
 Sed ne in longum uideamur trahere sermone
 intermissis cetis unū adhuc de eius gestis
 adiciam.

Ter ei fuisse quondam palpes dicitur ye-
 mis tpe. Et cum puenisset ad sumū alpi-
 um iugum niuibus repleta erant omnia.
 nullum utq̄ diuisoriū. fanū ibi tm̄ appolli-
 nis erat. Cui succedens transacta nocte
 i discessit. Sacerdos uero erat quidam fa-
 ni eius cui consulere simulachrum appolli-
 nis mos erat et reddere responsa poscentibz
 Ex quo ei etiam alimonie questus esse uide-
 bantur.

Quitur post digressum gregoriū offerre cō-
 sulta et responsa poscere sacerdos acces-
 sit ex more nichil in responsi ueniebat. Re-
 petur uictimas silentium pmanet. Iterum
 atq̄ iterū litat surdis ingerit fabulam. Cū

q̄ stupore noui silentij estuaret sacerdos noctu
ei assistens demoniū dicit in sompnis. Quid me
illic inuocas quo iam uenire non possum. Pcon
tanti causam aduentu se gregoriū dicebat expul
sum. Quid nūc remediū daretur cū p̄quiveret
ait non aliter sibi licere regredi locū illum nisi
gregorius p̄misisset. Quibus auditis sacerdos
occupat uiam multa apud semetip̄m uolues
atq; aīo reculante p̄tractans puenit ad gregori
um adoransq; eum rem pandit ex ordine. Hūa
nitatis sue atq; hospitalitatis admonuit. Quēlā
depulsi numinis promit. ademptā facultatem
sui questus deplorat ac redberi sibi oīa in p̄ul
tinū statum deponit. At ille nichil moratus se
bit eplām in hec uerba. Gregorius apollini p̄mitto
tibi redire ad locum tuum et agere cōsueuisti.
Hanc eplām sacerdos accepit et ad fanū defert
Posita q; est iuxta simulachrum. Affluit demon
et dedit responsa poscenti. Tam ille in semetip̄m
conuersus ait. Si gregorius uellit et deus iste
discessit nec potuit redire nisi uillus et rursum
iubente gregorio restitutus est. quō nō mltō
melior isto gregorius cuius hic obtempat ius
sis. Clausis ergo ianuis fanū descendit ad gre
goriū. Eplām secum quam accepit referent
omnēq; apud eum rei gestum ordinē pandēs
sūq; se ad pedes eius prosteruens rogat ut illi
se deo offerret cuius uirtute dijs gentium
gregorius impabat. Cumq; enixius et p̄tina
tius insisteret cathecuminus ab eo effectus est

Et cum se uite castissime et abstinentissime delectatis omnibus non solum erroribus demonum sed et seculi actibus mancipasset etiam baptismum consecutus Et in tunc uite merito ac fidei uirtute profecit ut ipse beatus gregorius in epistola successor extiterit Sed et ingenium suum nobis in puo maxima monumenta deliquit In ecclesiasten namque metaphisum idem gregorius magnificenter scripsit Et catholice fidei expositione breuiter editam deliquit quam pro edificatione ecclesiarum locare huiusmodi comodum duxi Gregorij miris et episcopi neocelaree fides

Vnus deus pater uerbi uiuentis sapientie subsistentis et uirtutis sue et figure perfectus Perfecti generis pater filij unigeniti Unus deus solus excelsus deo figura et ymago deitatis uerbum prepetrans sapientia comprehendens omnia et uirtus que tota creatura fieri potuit filius uerus uerique inuisibilis ex inuisibili et incorruptibilis ex corruptibili et immortalis ex mortali et sempiternus ex sempiterno Unus spiritus sanctus ex deo et qui per filium apparuit ymago filij perfecti Perfecta uiuentium causa scitans sanctificatio nis prestatrix per que deus super omnia et in omnibus cognoscitur et filius per omnia Trinitas perfecta maiestate sempiternitate et regno minime diuiditur neque ab alienatur Igitur neque secundum quid aut seruans in trinitate neque superinductum tantum autem hac quidem non subsistens postea uero super mouellum Neque itaque defuit unquam filius

pati neq; filio spūs scūs . sed inconstabilis
et inconstabilis eadem trinitas semper . Sed de
gregorio satis dcm̄ est . Nunc ad hystoriam ve
deamus

Interea dyonisijs apud alexandriam que
uit in pace . XII . anno imperij galieni dece
et septem annis functus sacerdotio . Succedit
vero ei maximus . Igitur galienus cum p̄anos
xv . romanū gubernasset imperiū . claudio regē
successore defunctus est . Qui duobus solis

annis in impio tr̄factis aureliano iterū api
cem dereliquit . Huius t̄pibus ultimū apud
antiochiam ep̄orum concilium congregatur

In quo paulus arguitur manifesteq; cōvinci
tur hereticus et dampnatus ab omnibus que
sub celo sunt eccl̄ijs xp̄i insistente pl̄mū et
disceptationibus ualidissimis p̄uigente ali
one pl̄bro antiochene eccl̄ie uirō ualidissimo
et omnibus uirtutibus adornato . Cui accedebat
etiam hoc q̄ erat dilectissimus . et potens in uo
atq; in om̄i eruditione p̄fcūs . Deniq; oratori
am in eadem urbe docuerat . Huic ergo ab
om̄i ep̄orum concilio . pmittitur disputatio cū
paulo excipientibus notarijs . Que ita maḡ
fice ab eo et accurate h̄ta est ut scripta edē
tur . Et nūc quoq; in am̄icatione sit omnibus .
Solus enī potuit dissimulantem et occultatē
se paulum confessionibus . pp̄is publicare . Q
bus ita gestis et cō consilio uniuersi p̄iter

37

sacerdotes scribunt eplam ad psonam dyonisi
 urbis rome et maximi alexandrie epi que
 p omes mitteretur ecclias p quam cuncti et sua
 diligentiam comprobarent et pauli helim co-
 futata atq; delectam in uniuersorum noticia
 puocarent. Sil etiam que cu eo questiones
 habite sint indicant. Sed et uitam ipius
 inpatam ac piter moreseq; describunt. ex
 quibus pauca aliqua in serice huic opi nro
 dignu iudicamus

Dionisio et maximo et omnibus qui puni-
 uerunt orbem sunt sacerdotibus et coe-
 piscopis una cum pbrs et dyaconis atq;
 oi ecclie catholice que sub celo est helenus
 et ymeneus theophilus theotegnus maxig-
 pcolus nichomas helianus paulus belalul
 prothogenes ierax eutichius theodorus
 meltion lutijs pbrs et ceteri omes q nobcu
 congregati sunt ex uicinis urbibus et genti-
 bus epi et pbrs et dyaconi dilectissimis fr-
 bus salutem. Et post pauca addiderunt.

Mittentes hanc eplam deprecamur omes ut si
 qui forte tali doctrina infecti sunt curentur
 a uobis. et bte memorie uir dyonisius alex-
 andrinus et firmilianus ex capadocia iam
 prius seplexant ad antiochie plebem dedig-
 nantes imo potius declinantes ad psonam
 ipius scribere qui erat auctor erroris

Iste autem bte memorie similianus cu
adhuc supesset scdo affuit et pns eum
arguit sic oms nouimus et testamur q sit
cum illo ueneramus. Sed repromittente eo
corrigeere errore credidit. spexans posse fie
ri ut absq religionis nre obprobrio et dis
sentionum notarel ueniret in melius. Et
ideo dissimulauetat. cum tn paulus dolo
differet. et hoem quidem falleret. deum
autem negaret ac fidem in qua uenatus
fuerat uiolaret. Demq et nuc bte similia
ueniebat antiochiam. et cum tarsum usq
puenisset et nos oms antiochie politu adue
tum illius opremur. nucciatus est nobis ex
cessisse de mundo. Post aliquanta uero de
scribentes eius uitam morelq adiciunt & h.

Postea uero q a doctrine regula ad alie
na se dogmata et adulterina conuertit
non opus est enuare actus eius piores quo
cum pns egens fuerit et pauprimus neq ex
pntum successionem neq ullam questus oc
casionem habuerit honestam nuc ad sumas
diuicias puenit non aliunde nisi ex faci
legijs. et ex hns que p fraudem diuipuit
concutiens fres. uendens patriocinia et fide
negotijs susceptorum nec accepta mercede
custodiens. existimans scdm q scriptum est
questum esse pietatem. Supbiam uero eius
quis ferre possit cum se magis duce nariu

qm̄ ep̄m uidere uellet. Nam et incedens p̄
plateam tali quadam ambitione utebatur
publice eplam relegens atq; in auditu om̄i et
oculis ductans. assistentibus sibi in platea no
tarijs. direptio q̄ p̄tereuntium et constipatio
insipientium quam pl̄ma querebatur ita ut
om̄s qui uidebant honorificent et detestarent̄
p̄ illius aurogantiam religionem diuinam. Hec
in publico

Inter eccliam uero tribunal sibi multo al
tius quā fuerat extrui et trionum in excel
sioribus collocari iubet. Secretariū quoq;
Aeterni et pari sicut iudicibus sc̄li solent
Verbum uero faciens ad plebem iactare su
pra modum dextram ac palmam femori
includere. pede q̄ sub saltare. ac scabellum fe
uire cum sonitu. Ab auditoribus uero non
fauorem neq; plausum sperare solum sed the
atrali more orati amoueri sibi expectabat
et uoces tamq̄ decauers dari. H̄ nō solū
a uiris. sed etiā a mulieribus indecenter
expetebantur. Si qui uero auditorum ho
nestius ac uicundius agens a clamore ni
mio spasset uelud iniuriam faciens patie
batur iniuriam. Sed et antiquis et desū
tis iam tractatoribus insultabat et illis de
rogans suas laudes in uicunde impudentiq;
iactabat. Rethorem se magis quā ecclie doc
torem laudari cupiebat. psalmos uero qui

in dnm nrm ihm xpm dicebantur cessare
fecit uelut neothericos et nuper inuentos

IN semetipm uero compositos diebus pa
sce in medio ecclie canere mlres maxie
quas ipe prius ad canendum pro more in
statuerat faciebat ua ut horresceret si qs
audiret. Nam cum ipe filiu dei negaret
descendisse de celo sed a maria cepisse et i
tium habuisse de terra psalmi qui in ipm
dicebantur et quibus in pplo laudabatur
angelum eum dicebant descendisse de cel.
Et h ipe assistens et audiens non solum di
ci non prohibebat sed elato supcilio delca
batur audire. De mulieribus uero que cu
ipo sil manebant quas simifactas antioche
ni appellant quod opus est dici. lx quaru
societate et contubernio ut sibi nulla questio
moueretur etiam pbrs et dyaconis suis
his dntaxat qui ei morem gerebant habitadi
mulieres secum silem licentiam dedit. Sed
et congregandi diuitas tribuit facultatem
quo mlribz obnoxij in gto nequaquam emem
impingerent. Nos autem idcirco h scribim9
fres km quia nouimus quam sacrosolm de
beat esse epale sacerdotiu. qd et cleuo et plebi
debeat esse exemplo. Neq em ignoramus
quosdam dum incautus sibi ad cohabitadi
dum iungunt mulierculas corruisse. Qd
si no fiat in suspicionem tamen uenit de

talibus sacerdoti grauissimū est. Quō autē
 uetate poterit eos qui infirmiores sunt a mili-
 um confortio. Quibus ex hō que gerit aucto-
 ritatem prebet. Tantus uero actam inuitis lu-
 is fuit in potentatu. et ita spē quadam ty-
 rampnidis elatus est ut ne ad arguendum
 quidem quisquam uel accusandum audēt
 accedere. Sed h̄ que diximus condempnari
 possent etiam in eo qui fidem catholicā seruat
 et in ecclesiastice dogmatis ueritate p̄durat. h̄
 uero qui ab incerto fidei misterio ad pollutissi-
 mam se autem hereseos contulit nōm et nū
 fuit etiam p̄m̄ erroris ipius designari. Quo-
 modo habendus uel quō execrandus est. Et
 post multa in fine epte adduntur etiam hec

Igitur nōm uisum est hūc resistentem dō
 neq̄ acquiescentem uere fidei abici et abū-
 rari. Alum uero pro ipō ecclie catholice con-
 stitui ep̄m p̄ dei grām prouisum filiū bte me-
 morie demetriane qui huic ipi ecclie incul-
 pabiliter p̄fuit donnū noīe uirū omibus bo-
 nis ornatum. Inducauimus autem uobis d̄
 eo ut sciatis id ipm̄ uos scribere debere. et
 ab ipō cōmonitionis sc̄pta suscipere. huc at̄
 qui indignus habitus est esse in ecclia ca-
 tholica ante me scribat et illius hereseos
 septatorem excoūet. Donno ergo in ep̄atu
 subrogato paulus et sacerdotio abscisus &
 cōione cum de domo ecclie nollet exire i-

terpellatus impator aurelianus religioſe ſatis de
h̄ ſc̄e q̄q̄ decernit h̄is p̄cipiens eccl̄ie domum
tra di quibus ytalie ſacerdotes et romanus ep̄c
ſc̄p̄ſerant Et ita p̄dc̄us paulus ad cetera ma
la etiam h̄ dedecoris acquiſiuit ut manū p̄u^{ca}
de eccl̄ia pelleretur Et tūc quidem talis erga
nos exiſtebat aurelianus Proceſſu uero ip̄is
mutare p̄poſiti ſui bonū cepit et malis conſilijs
deprauatus p̄ſecutionem erga dei eccl̄ias me
ditari eo uſq̄ ut dicatur q̄ dictatis iam l̄ris
et ſcriptis p̄cum ſupeſſet ſola ſubſc̄ptio diuī
na dextera intueniens ſubſc̄ptionem nefan
de dextere deturbauerit. Noſte etenī ſubita
condempnatur qui de piorum morte cenſebat
ut oſtendēt deus quia non cum uoluerit tyā
nus c̄uitamur ſed cum probauerit ip̄e corri
pimur. Igitur ſex annis aurelianus cū guber
naſſet principatum probus poſt hunc ſuſci
pit Cui cum totidem ip̄is expleſſet imperio
carus una cum filijs carino et numeriano
ſuccedit. A quibus tribus annis nec plenīs
romano regno adminiſtrato dyodetianus
ſuſcipit principatum. Is uero maximas in
n̄ros p̄ſecutiones et eccl̄iarū ſubuerſiones
molitus eſt.

Sed paulo ante quā hic imperiū ſumēt
in urbe roma defuncto dyoniſio poſt ix
annos ſacerdotis felix ſuſcipit ſedem. Quo
t̄p̄t manes quidam ſm̄ nomen ſuum ilani